Łodzer Tageblat № 40

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פּרייז 15 גראשען

היינט 6 זייטען

לאָדזשער טאַגעבלאַט

25-טער יאהרגאנג || 16 Lutego 1932 || דינסטאג, ט' אדר א' תרצ"ב || רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

דייטשלאנד איז פיבער פון פּרעזידענט-וואהלען

אויף די דייטש-נאציאנאלע זענען געגען הינדענבורג'ס קאנדידאטור

לאוואלס קאבינעט אין געפאהר אומגעווארפען צו ווערען

בערלין, 15. פעברואר (סב.) נאך הינדענבורג'ס ערקלערונג, אז ער נעמט אן די קאנדידאטור אלס פּרעזידענט האבען די אָפּאָזיציאָנעלע גרופּען אָנ־געהויבען צו דעקלארירען זייער שטעלונג. דער שטאהלהעלם האט פערעפענט־ליכט א קאָמוניקאט, אין וועלכען ער ערקלערט, אז ער לאָזט זיך איבער פרייע הענד, ווייל עס זענען נישט אויסגעפיהרט געוואָרען די בעדינגונגען, ביי וועל־כע זיי האבען צוגעזאגט צו שטיצען הינדענבורג'ס קאנדידאטור.

די דייטש-נאציאָנאַלע פּאַרטיי שטרייכט אונטער, אז זיי שטעלען דעם קאמף פון איצטיגען סיסטעם העכער, ווי דעם עהרען-געפיהל פאר'ן זיגער ביי טאנענבערג, וועלכער נעמט אן די קאנדידאטור פון די הענד פון די פּאַרטייען וואָס שטיצען זיך אויפ'ן ווייטערער סיסטעם. דאַגעגען דער אָנפיהרער פון קיפ־הייזער־בונד, גענעראַל האָרן האט אויף אַנ'אויפרוף ביי הינדענבורג'ען אויסגע־דריקט זיין צוטרוי און טריישאַפט אין נאָמען פון אלע פּאַראיינען פון פראָנט־סאָלדאַטען. די פאָלקס-פּאַרטיי האט בעשלאָסען אונטערצושטיצען הינדענבורג'ס קאנדידאַטור.

ליפּציג, 15. פעברואר, (סב.) דער לאַגער פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַ־ליסטען האט ענטוויקעלט אין זאַקסען אַ שטאַרקע עגיטאַציע פאַר היטלער'ן. עס קומען פאַר גרויסע מאַניפעסטאַציעס, בעת וועלכע די היטלעריסטישע אָנפיה־רער האַלטען פּראָפּאַגאַנדע-רעדעס. לעצטענס האט דער זוהן פון עקס-קייזער ווילהעלם, דער פּרינץ אויגוסט אַנגעווילען, אַז עס איז שוין נאָהענט די צייט ווען היטלער וועט איבערנעמען די מאַכט.

לאוואל'ס רעגירונג איז געפאהר

פּאַריז (סב.) נאָך דער לעצטער אָפּשטימונג איבער דער וואַהל-אָרדינאַציע איז ענטשטאַנען אַ זעהר געשפּאַנטע שטי־מונג. מען רעכנט זיך, אַז אויף דער מאָר־גענדיגער זיצונג פון סענאַט וועט לאַוואַל שטעלען צו אָפּשטימונג אַ צוטרוי-פאָר־שלאַג. מען קען זיך רעכענען, אַז אַ דאַנק די שטימען פון די לינקע וועט קומען צו אַ רעגירונגס-קריזיס און אַ צייט, ווען עס איז נישט געוואונשען פאַר פראַנק־רייך.

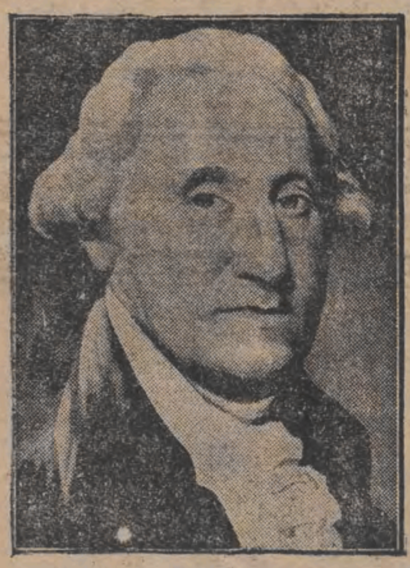

זשאָרזש וואַשינגטאָן ערשטער פּרעזידענט פון די פעראיי־ניגטע שטאַטען.

גאַנץ אַמעריקאַ וועט קומען, יגע וואָך פייערן זיין 200-טען געבורטס-טאָג

זיין פּרעמיערשאַפט וואַקעלט זיך צוליב דער נייער וואַהל-אָרדינאַציע

פּיער לאַוואַל

פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

גערעדט האבען די פארשטעהער פון טערקיי, נארוועגען, פּאַרטוגאַל און האלאנד

זשענעוו (סב.) אין דער גענעראַל-דע־באַטע אויף דער ענטוואַפנונגס-קאָנפע־רענץ האט גענומען דאָס וואָרט דער טערקישער אויסערן-מיניסטער טעפיק־רושדי-ביי. ער האט דערמאָנט די אַלטע פאָרשלאָגען פון טערקיי, וואָס זענען פאָר־געלעגט געוואָרען אויף דער צוגרייטונגס־קאָמיסיע. דער רעדנער האט פאָרמולירט דעם זיכערהייטס-פּראָבלעם אין שייכות מיט דער ענטוואָפנונגס-פראַגע. זיין מיינונג איז ענליך צו דער שטעלונג פון דייטשלאַנד, איטאַליען און סאָוויעטען. ער האט אַנגעוויזען, אַז ער וועט אַריינ־טראָגען פאָרשלאָגען פון דער טערקישער רעגירונג וועגען גלייכהייט פון בעוואָפע־נונגען. נאָכדעם האט ער אַרומגערעדט דעם פראַנצויזישען פּראָיעקט, זעהענדיג דערין דעם אָנהויב פון אַנ'אינטערנאַ־ציאָנאַלער אַרמעע, וואָס וועט ברענגען צום אָפּשאַפען פון די נאַציאָנאַל-אַרמעען. אויב די אונטערניץ פון פראַנקרייך איז אַזוי, דאַן קאָן זי רעכענען אויף דער אונ־טערשטיצונג פון טערקיי.

דער נאָרוועגישער דעלעגאַט, מיניס־טער קאָלבאַן האט אונטערגעשטראָכען די בעדערפעניש פון פונאַנדערבוי פון דער אינטערנאַציאָנאַלער יורידיקציע און פון אינטערנאַציאָנאַלע מיטלען צו פערזיכערן דעם שלום. דאָס שאַפען אַנ־אינטערנאַציאָנאַלע אַרמעע, וואָס זאָל האָבען פאַר אַ ציל צו פערטיידיגען דעם שלום, וועט זיך לאָזען אַדורכפיהרען נאָר ביי אַ גלייכצייטיגער פערקלענערונג פון די בעזונדערע אַרמעען פון אַלע פעלקער.

דער פּאָרטוגאַלישער דעלעגאַט, מי־ניסטער בראַנקאַ לעגט פאָר צו שליסען אַנ'אינטערנאַציאָנאַלען פּאַקט וועגען גע־גענזייטיגער מיליטערישער הילף, כדי צו פערגרעסערן די נישט גענוגענדע זי־כערהייט.

דער האָלענדישער דעלעגאַט דערמאָנט אין דער שלום-קאָנפערענץ פון האַג, פעסטשטעלענדיג, אַז די פערווירקליכונג פון פּראָיעקט צו שאַפען אינטערנאַציאָ־נאַלע בעוואָפענטע כחות איז נישט מעג־ליך אָהן אַ גלייכצייטיגער בעדייטענדער בעוואָפנונגען-רעדוקציע פון אַלע מלוכות.

מביעים אנו את רגשי השתתפותינו בצערו הגדול של מוקיר הכבוד של החברה „תורה ודרך ארץ" וחבר הועד של הגמנזיום „בית־אולפנא" מר משה וואגמיסטר למות עליו אשתו

רחל לאה נ"ע

בעבודתו הצבורית לטובת החנוך הדתי־לאומי ינחם

ההנהלה, המזכירות של הגמנזיום „בית־אולפנא", זגלנינא 28

באמבע-אטענטאט אויפן לוקסוס-צוג רוים-פּאריז

פּאַריז (סב.) 5 קילאָמעטער הינ־טער פּאַריז איז פאָרגעקומען אַ באָמבען אַטענטאַט אויפ'ן לוקסוס-צוג רוים-פּאַ־ריז. עס איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער צוזאַמענשטויס. צום גליק זענען קיין מענשען-הרבנות נישטאָ.

23. ד.ח. א זיצונג פון פעלקער בונד-ראט

גענף (סב.) דער פעלקער-בונד-ראַט איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אויפ'ן 23 ד. ח.

דייטשלאנד אונצופרידן פון רעפערענט פון עניו מעמעל

גענף (סב.) דער רעפערענט פון מע־מעל-ענין, נאָרוועגישער מיניסטער קאָ־לבאַן האט קאָנפערירט מיט די דעלעגאַ־טען פון דייטשלאַנד און ליטע. ער האט שוין צוגעגרייט אַ פּלאַן פון אַ בעריכט, אין וועלכען ער שטעלט פאָר די פּליכ־טען פון מעמעלער גובערנאַטאָר און דאָס רעספּעקטירען די מעמעלער אויטאָנאָמיע און די ענטשפּרעכענדע רעכט פון ליטע. דער טקסט איז נישט גינסטיג אויפגע־נומען געוואָרען דורך דייטשלאַנד.

St. felczer T. OKNO
זאווארדקא 19, טעל. 137-03
האָט זיך איבערגעצאָגען אויף

Dr. med. M. Rozental
ספּעצ. פאַר אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
11-go Listopada 19, tel. 223-34
נעמט אָן פון 4 ביז 7 אָוונט

Dr. Wołkowyski
צעגיעלניאַנאַ 4
טעלעפאָן 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און ווענערישע קראַנק־הייטען און מענער-שוועכע. עלע-אַרט אַנאַליזע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.
נעמט אָן פון 9—2, און פון 5—9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוועכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און עלעקטראָ-טעראַפּיע אַנאַליזען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אַנדזשעיאַ 5, טעלעפ. 159-40
נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אָוו.
זונטאַג פון 9 ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

Dr. med.
G. Gersztajn
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
Traugutta 12 tel. 175-10
נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 8 אָוונט

Dr. med. N ROZEN
צאָהן-כירורג
צאָהן, קיפער, דזיאַנסלעס, גימען און צונג-קראַנקהייטען רענטגעדיאַגנאָסטיק.
אַנדזשעיאַ 7. טעל. 216-57.
נעהמט אָן פון 3—7 נ. מ.

אַנאָנסען
האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג נאָר אין „לאָדזשער טאַגעבלאַט".

א צימער
מיט בעזונדערן איינגאַנג פון קאָרידאָר
איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „ה. ה."

Wykwalifikowana
Nauczycielka
języka polskiego matematyki i ma kiłka godzin wolnych. Przyspasabia uczniów i uczenice do 7-ej klasy. Ceny przystępne. Wiadomość w adm. pisma sub. „Wykwalifikowana".

„לינת - הצדק" — לאדז, צעגעלניאַנאַ 17.
דער פיזיקאַליש-טעראַפּישער קאַבינעט
איז טעגליך טעטיג פון 4-6, 1-11 און געפינט זיך אונטערן אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעציאַל.
קוואַרץ-לאַמפּ דיאַטערמיע
סאָללוקס עלעקטרישע בעדער

לערנט אייך שפּאַניש
דאָס איינציגע אָרט פאַר עמיגראַציע איז נאָר זיד-אַמעריקאַ. אין פערלויף פון 3 חדשים צו זעהר נידעריגען פּרייז. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזער טאַגעבלאַט".

Dr. med.
I. Wajnberg
Cegielniana 11, tel. 126-02
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעציאַליסט פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אין דערהיים פון 3—5.

Dr. med. Ludwik Falk
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנק נאַווראַט 7, טעל. 128-11
נעמט אָן פון 12—1 און פון 5—7

בעקאנטמאכונג!
די קליינהענדלער באַנק אין לאָדזש, אַגראָדאָווע № 2
מאַכט בעקאַנט, אַז פון 15-טען לויט ה. י.
איז ביליגער געוואָרען די אינקאַסאָ-פּראָוויזיע
צוליב דעם וואָס אונז איז געלונגען צו פערבינדען זיך מיט די גרעסטע בענק אין פּוילען טיילען מיר מיט אונזערע מיטגלידער און קליענטען, אַז פון 15-טען ד. ח. האָבען מיר די אינקאַסאָ-פּראָוויזיע אויף לאָדז און גאַנץ פּוילען בעדייטענד ביליגער געמאַכט.
די פערוואַלטונג פון דער קליינהענדלער-באַנק אין לאָדז, אַגראָדאָווע 2

סאַלאָן „נאַדיאַ" נאַרוטאָוויטשאַ גאַס 7
ULICA NARUTOWICZA 7
מאַגאַזין פאַר קינדער-קאָנפעקציע, דאַמען-וועש און גאַלאַנטעריע
גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע מאָדעלען
• סאָליד • געשמאַקפול • עלעגאַנט • פּרייזווערט
בעקליידעט קינד און מוטער
SALON „NADJA", ulica Narutowicza 7.

Dr. med. H. Słobodski
spec. CHOROB OCZU
Piotrkowska 66, tel. 241-27
przyjmuje od 12—1 i od 3-4½.

Dr. med. W. Eychner
אַקושער און פרויען-אַרצט
וואָרינט איצט
צעגעלניאַנאַ 4 (נעבען קינאָ „טשאַרי"), טעל. 134-72
נעמט אָן פון 4—2.30 און פון 7—8 אָוונט.

בלוטיגע באגנעטען=קאמפען אין שאנכיי

יאפאנישע זעלנער פאלען אן אויפ'ן אמעריק. קאנסול אין שאנכאי און ווערט שווער פערוואונדעט

60 אמעריקאנער קריגס=שיפען און א גרויסע ארמעע אנגעקומען אין האוואי=אינזלען

לאנדאן (ספ.) די נעכטיגע ידיעות פון יאפאנישע קוועלען וועגען פערנעמען דעם פארט וואו-סונג האבען זיך ארויסגעוויזען אלס נישט ריכטיג. דער פארט געפינט זיך ווייטער אין כינעזישע הענד.

אין משך פון נעכטיגען טאג זיינען פארגעקומען אויסערגעוועהנליך בלוטיגע קאמפען וועגען בעזיץ פון דעם פארט. די יאפאנער האבען אוננוגע מאל בעשאסען דעם פארט פון שווערע הארמאטען בעווארפען מיט באמבעס פון אעראפלאנען און ארורלגעפיהרט אנגריפען. אמניגע מאל איז געקומען צו באגנעטען-קאמפען.

די יאפאנער שאצען אפ די פערלוסטען פון די נעכטיגע קאמפען ביי וואו-סונג אויף 16 טויטע און 51 פערוואונדעטע.

די מאכטען-קאנצענטראציע פון יאפאניש מיליטער אין שאנכאי איז בלי ספק, אנ'אנזאג פון א גרויסער אפענסיווע, וואס וועט זיך אנהויבען אין די נאהענטסטע שעה'ן.

לאנדאן (ספ.) די קאנסולען פון די פרעמדע מלוכות אין שאנכאי האבען אויפגעגעבען א שארפען פראטעסט געגען אראפווארפען יאפאנישע מיליטער אויף ברעגען און געגען בעניצען די אינטערנאציאנאלע קאנצעסיע אלס באזע פאר זייערע קריגס-אפעראציעס.

גענף (ספ.) די יאפאנישע זשורנאליסטען האבען היינט פערשפרייט אויף דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ א נוטי-אפיציעלען קאמוניקאט פון א יאפאנישער אגענטור, אז אין דער כינעזישער ארמעע געפינען זיך פיל דייטשע אפיצירען אין דער ראל פון ארטילעריע-אינסטרוקטארען.

גענף (ספ.) פון גוט אינפארמירטע קרייזען דערוויסען מיר זיך, אז די גרויסע מלוכות האבען בעשלאסען צוליב דער לעצטער פערשארפטער לאגע אין שאנכאי זיך אונמאנענען צוריקציהען פון דער אויסגלייך-אקציע אונ'ם מלסוך אויפ'ן ווייטען מזרח.

וואשינגטאן (ספ.) אויפ'ן שטח פון דער אינטערנאציאנאלער קאנצעסיע האבען יאפאנישע זעלנער צושלאגען דעם אמעריקאנישען וויצע-קאנסול רינגוואלד און דעם ענגלישען פראפעסאר בארגעס. די אמעריקאנער רעגירונג האט איינגעפאדערט דעם גענעראל-קאנסול אין שאנכאי אפצוגעבען א שארפען פראטעסט דער יאפאנישער רעגירונג.

ניויארק (ספ.) נעכטען איז אויף די האוואי-אינזלען אראפגעזעצט געווארען 40 טויזענד אמעריקאנער זעלנער ביי א רויך פון 60 קריגס-שיפען, כדי צו פערשטעלען די לאנדונג.

גענף (ספ.) די היינטיגע זיצונג פון קאמיטעט פון 12, אויף וועלכער עס האט געזאלט רעצענזירט ווערען די תשובה פון ראט אויף כינא'ס פארדערונג צוזאמענצורופען אנ'אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג פון פעלקער-בונד, איז אפגעלעגט געווארען אויף מארגען צוליב דער אפוועזענהייט פון פארזיצער פון ראט פאול באנקור, וועלכער איז אפגעפאהרען קיין פאריז.

—8—

פאריזער ראדיא קויפט אפ די ווינער אפערע

אלע אפערן-פארשטעלונגען זאל ווערען איבערגעגעבען דורכ'ן פאריזער ראדיא.

אריגינעלער עלעקטריע=שטרייק אין פיעטרקאוו

די גאנצע שטאט איז נעכטען געווען איינגעהילט אין פינסטערניש

פעטרקאוו (טעלעפאניש) אויף א גרויסער פערזאמלונג פון עלעקטריע-קאנסומענטען איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דער פערוואלטונג פון דער עלעקטראווניע - געזעלשאפט צו רעדוצירען דעם פרייז פון עלעקטריע פון 95 אויף 60 גר. פאר א קילאוואט. אזוי, ווי די פערוואלטונג איז נישט נאכגעקומען דער בקשה איז בעשלאסען געווארען צו בויקאטירען די עלעקטרישע בעלייכטונג. די גאנצע שטאט איז דירובער געווען איינגעהילט אין פינסטערניש. די אבאנענטען האבען זיך געווענדעט אין דער עלעקטראווניע, אז מען זאל ביי זיי אראפנעמען די לוטשניקעס, די גאנצע שטאט האט זיך צוריקגעקעהרט צו ליכט און נאפט-לאמפען.

אויך אין ראדאמסק און טאמאשאוו ווערט אינטערעסירט אנ'ענליכע אקציע.

ארום די קלאנגען וועגען א קעניג אין א"י

די ביז-איצטיגע פאליטישע טעטיגקייט פון עקס-כעדיוו אבבאס הילמי

לאנדאן (יטא) אין צוזאמענהאנג מיט די קלאנגען וועגען דער איניציאטיווע פון אנ'אראביש - יודישער „קאנפערענץ פון רונדען טיש" אויפ'ן יסוד פון די בעקאנטע 20 בעדינגונגען", וואס זאל האבען ארויסגערופט געווארען הויכ'ן עקס-כעדיוו פון עגיפטען אבבאס הולמי, איז כדאי זיך צו בעקענען מיט דער ביז-איצטיגער פאליטישער טעטיגקייט פון דער דאזיגער פערזענליכקייט.

אבבאס הולמי איז געווארען כעדיוו פון עגיפטען אין יאהר 1892, ווען ער איז געווען אלט 18 יאהר אלס נאכפאלגער פון זיין פאטער טעוופיק פאשא. ווען עס האט זיך אנגעהויבען די מלחמה צווישען טערקיי און ענגלאנד זענען די עגיפטיאנער אלע אמינעל געווען אונטערטעניגער פון סולטאן און עס האט זיך געשאפען א שווערע לאגע פאר דער ענגלישער אקופאציאנס-מאכט אין עגיפטען. אבבאס הולמי איז צו יענער צייט געווען אין קאנסטאנטינאפאל. דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער האט דאמאלס געמאכט צוויי שריט, ערשטענס איז פראקלאמירט געווארען דער ענגלישער פראטעקטאראט איבער עגיפטען, און דעטראנירט געווארען דער כעדיוו „אבבאס הולמי צוליב זיין אונגעהעריגע רינגקייט צו די פיינד פון ענגלישען קעניג". דעם עגיפטישען טראן האט איבערגענומען דער אנקעל פון אבבאס הולמי — סולטאן הוסיין. נאך זיין טויט איז דער נאכפאלגער געווארען דער איצטיגער קעניג פואד.

דער עקס-כעדיוו אבבאס הולמי האט דעם פערגאנגענעם חודש בעזוכט ארץ ישראל. ער האט דאן אפגעשטאטעט א וויזיט דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענציע און האט אויך בעזוכט דעם העברעאישען אוניווערזיטעט און א ריי יודישע קאלאניעס. דעקלארירענדיג זיך אלס פריינד פון די יודען. פאר'ן אפפאהרן פון ארץ ישראל האט אבבאס הולמי ארויסגעשיקט א בעגריסונג צו דער מוסולמענישער קאנפערענץ, וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין ירושלים אונטער'ן פארזיץ פון גרויס-מופטי און האט דערביי בעטאנט די פריינדליכע געפיהלען פון ענגלאנד פאר מוסולמענער. דער עקס-כעדיוו איז אויך דערמאנט געווארען אלס פרעטענדענט צום סורישען טראהן.

טעג פון מאראלישער ענטוואפנונג

זאלעסקי וויצע-פארזיצער פון קאמיטעט

גענף (ספ.) אין די טעג פון 18 ביז 20 ד. ח. וועלען דא פארקומען אזוי גערופענע טעג פון מאראלישער ענטוואפנונג. עס זאלען פארקומען גרויסע מאניפעסטאציעס. דעם פראטעקטאראט האט איבערגענומען דער שווייצערישער בונדעס-פרעזידענט מאטע. וויצע-פארזיצער איז דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי.

מוסאליני'ס צוריקקעהר פון זיין בעזוך ביים פויבסט

דעם בעזוך גיט מען צו א גרויסע פאליטישע בעדייטונג.

„אגרא-דזשאינט" רעדוצירט זייך ארבייט אין קרים

אין 2 יאהר ארום וועט דער „אגרא-דזשאינט" ליקווידירען זיין טעטיגקייט

מאסקווא (יטא) דער ארבייטס-פלאן פון „אגרא-דזשאינט" פאר'ן יאהר 1932, וואס איז בעטראכט און בעשטעטיגט געווארען אויף דער ערשטער זיצונג פון דעם „קאמזעט" אין נייעם צוזאמענשטעל, איז בעדייטענד רעדוצירט אין פערגלייך מיט די פאריגע יאהרען.

אנהויבענדיג פון היינטיגען יאהר ווערט דער „אגרא-דזשאינט" שוין מעהר נישט זיין טעטיג אויפ'ן געביט פון פעלד צולכט-ארבייט אין קרים, איבערלאזענדיג דעם געביט די מלוכה'שע מאשין-טראקטאר-סטאציעס. אין צוזאמענהאנג דערמיט גיט דער „אגרא-דזשאינט" איבער די מאשין - טראקטאר סטאציעס אין קרים 70 טראקטארען, 25 קאמביינס מיט אקערס און אנדערע לאנדווירטשאפטליכע מאשינען ווי אויך זיינע רעמאנט-ווערקשטאטען אין קרים. דאס גלייכען וועט זיך דער „אגרא-דזשאינט" מעהר נישט אפגעבען מיט בויאונגס-ארבייט, ווי ביז איצט. ער וועט אבער פערענדיגען די בויאונג פון 350 הייזער, וואס ער האט אנגעהויבען בויען פאריגען יאהר אין די יודישע ישובים פון קרים.

די סיבות, צוליב וועלכע דער „אגרא-דזשאינט" פערקלענערט זיין ארבייט אין קרים זענען פאלגענדע: מיט דער דורכפיהרונג פון דער קאלעקטיוויזאציע אין די יודישע קאלאניעס פאלט אפ די נויטווענדיגקייט פאר די יודישע איבערוואנדערער בעדינונג צו ווערען פון א ספעציעלער ארגאניזאציע, צווייטענס, געפינט דער „אגרא-דזשאינט" פאר צוועקמעסיגער צו פיהרען די ארבייט נאר אויף די געביטען, וואו די ארבייט פון די רעגירונגס-ארגאנען איז נישט גענוגענד.

די הויפט-סיבה פארוואס דער „אגרא-דזשאינט" פערקירצט זיין ארבייט אין קרים איז וואס אין צוויי יאהר ארום וועט, ווארשיינליך, אינגאנצען ליקווידירט ווערען די טעטיגקייט פון „אגרא-דזשאינט" אין סאוויעטען - פערבאנד. עס ווערען שוין דערווייל געמאכט בהדרגה פארבערייטונגען דורך פערקלענערן שטופענווייז די ארבייט און איבערגעבען די געהעריגע סאוויעטישע ארגאניזאציעס.

מאדערנע אעראפלאנען האבען אויך רויך-סאלאנען

אזא אעראפלאן פאר 50 פאסאזשירען איז ערשט אויסגעבויט געווארען אין אמעריקא.

די מאדערנע פסיכאלאגיע אין סאציאליזם

דעם קומענדיגען שבת, 6 אין אוו. ווערט אין זאל פון שטאט-ראט פארקומען א פארלעזונג פון ד"ר א. בערמאן פון ווארשא אויף דער אויבענאנגעגעבענער טעמע. דורכ'ן פרעלעגענט וועלען בעריהרט ווערען די זעהר אקטועלע פראבלעמען פון פרוידיזם, פסיכאטעכניק, פסיכאטעראפיע און פערשידענע שטרעמונגען אין דער פסיכאלאגיע.

דער רעפערענט וועט אויך אין א פאפולערער פארם ענטוויקלען דעם מהות פון פסיכאטעכניק און ער וועט זיך אפשטעלען אויף דעם לעצטען קאנגרעס וועגען פסיכאטעכניק, וואס איז פארגעקומען אין מאסקווא און, צווייזען דעם אונטערשיד פון דער בירגערליכער און סאציאליסטישער פסיכאטעכניק.

די דאזיגע פארלעזונג האט ארויסגערופען א גרויסע פראינטערעסירונג אין ברייטע קרייזען פון דער היגער בעפעלקערונג.

די קליינע צאהל איבערגעבליבענע בילעטען זיין צו בעקומען אין דער בראכצוו-ביבליאטעק. (זאכאדניא 63).

בעריכטיגונג

אינטער דער נאטיץ א. נ. „צו דער היינטיגער פערזאמלונג אין סוחרים-פעראיין פון אפפאל און רויה-מאטעריאלען", וואס איז געווען געדריקט אין „לאדזשער טאגעבלאט" נומער 38 פון דינסטאג, האט געדארפט זיין די אונטערשריפט: ב. טעכטערמאן, געוועזענער [illegible] קרינצער.

פון ספארט=לעבען

קוישבאל, מענער

„מכבי"-„הכח" 19:20
„מכבי"-„רעסורסא" 8:34
„מכבי"-„יוטושענקא" 2:38
„מכבי"-„שטערן" 10:15
„מכבי"-„טריומף" 30:19

נעץ-באל, מענער

„מכבי"-„טור" 24:29
„מכבי"-„רעסורסא" 23:50
„מכבי"-„יוטושענקא" 25:29

נעץ-באל-דריי-קאמף

„מכבי"-„טור" 18:30

„מכבי"-„טריומף" 24:21

נעץ-באל, געמישטע מאנשאפט

„מכבי"-„טריומף" 22:30

קוישבאל, פרויען

„מכבי"-„הכח" 12:14
„מכבי"-„ל.ק.ס." 20:6
„מכבי"-„שטערן" 2:8

נעץ-באל, פרויען

„מכבי"-„י.ק.פ." 20:22
„מכבי"-„הכח" 11:31

25. פעברואר — לעצטער טערמין

פון אפגעבען זעזאניעס וועגען אומזאץ-שטייער

דעם 25. ענדיגט זיך דער טערמין פון אפגעבען זעזאניעס אויפ'ן אומזאץ-שטייער פון יאהר 1931. עס זענען פערפליכטעט אפצוגעבען די זעזאניעס האנדעלס-אונטערנעמונגען פון 1. און 2 קאטעגאריע האנדעלס-פאטענטען און אינדוסטריע - אונטערנעמונגען ביז 5 קאטעגאריע. די אונטערנעמונגען, וואס האבען קלענערע פאטענטען קענען אויך אפגעבען זעזאניעס, דערביי וועלען זיי געניסען פון ארט. 76 פון שטייער-אורדינאנץ. פאר אפגעבען די זעזאניעס נאכ'ן טערמין, אויסער ביי ווילטוגיג פאלען אדער די, וואס ווערען בכלל נישט אפגעבען קיין זעזאניעס, פערלירען דאס רעכט צו קענען רעקלאמירען געגען דער אייכמעססונג פון שטייער.

יודישער יונגערמאן צעשטאכען

(§) אויף בושעזשונער 35 איז בעפאלען געווארען דער 22-יעהריגער געצעל לאנדבערג (לומאמירסקא 21) און בעקומען אייניגע וואונדען מיט א מעסער. א פערבלוטיגטער איז ער אפגעפיהרט געווארען אין 3. קאמיסאריאט, וואו מען האט ארויסגערופען צו איהם די הילפע.

פ.פ.ס.ישער צוזאמענפאהר

אין לאדזשער שטאט-ראט איז פארגעקומען דער יעהרליכער צוזאמענפאהר פון פפ"ס אין לאדזשער ראיאן.

אויפ'ן צוזאמענפאהר איז אנגענומען געווארען א שארפע פאליטישע רעזאלוציע געגען דער רעגירונג.

…ער טאגעבלאט

„Lodzer Tageblatt", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. p[…]

טעלעפאנען: רעדאקציע 57-100, אדמיניסטראציע 47-100

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אווענד

[…]ישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

[…]ה עקסצעסן אויף די אוניווערסיטעטן

[…]מש צו בעוואוינערן די הוי- […]ט וועלכער מיר נעמען לעצי- […] די ידיעות וועגען די אנטי- […]סצעסן אויף די אוניווערזי- […]ן זעט א רוח חרשים לערנען […] די הוטלעריסטען, האקען- […]קרוזיסטען און ענדעקעס די […] מוט דער פונקטליכקייט פון […]מען פאר די אנטי-יודישע […] אויף די אוניווערזיטעטען פון […]ען, בוקארעסט און אין אלע […]ויבשולען. יעדע וואך קומט […]סעצעסן אין איינער פון די […] אוניווערזיטעטען. ווען די […]ינגט זיך, הויבט זיך די סדרה […]עמאל אויפסניי. אזוי וואך- […]אויס, די וועלט שווייגט, די […]עלטליכקייט בעגנוגענט זיך […]ן. און אפשר אויך דאס שוין […] אונזערע אקאדעמיקער זענען […]בעקומען די קלעפ און האלטען […] צו דער וועלט קענען מיר […] נישט האבען. זי האט פוילכע […] ווי די פאר אפגעשניטענע יו- […]ערן און פערוואונדעטע יודי- […]נטען. די וועלט האט היינט […]וועגען ליקווידירען דעם ווירט- […] קריזיס, וועגען ענטוואפנונג, […] דער יאפאניש - כינעזישער […] וועגען היטלעריזם, שוין-צאלען […]אנדערע ענינים, וואס שטעהן […] עולם. וואסערע בעדייטונג און […]ען דארט די פאר צעבויקערטע […] פון יודישער נאציאנאליטעט […]ר צו די דאזיגע גרויסע אויפ- […]ליכע לאסטען אויף דער […]ער פאר אונז גופא, פאר ווע- […]קונפט פון אונזערע אקאדעמי- […]ענג פארבונדען. מיט אונזער […]עמערדיגען קיום: מיר, וועלכע […] פאר אונזערע אקאדעמי- […]ער ווען פון דער גאס צו דער- […]שטעט וועהר א שווערער, דא- […] די שונאי ישראל איז פון- […]טעט צו דער גאס נאר איין […]ר טארען נישט פערשווייגען […], וואס טוען אונז פאר סוי- […] אין א רוח אוניווערזיטעטען […] האבען נאך נישט פערלוירען […]טען בוסעל מענשליכע ווירדע […] מיר ווילען נישט אפזאגען זיך […] פאר אונזערע מענשליכע און […]ע רעכט.

[…] איצט פון אלע פראגען […]ווע אויף אונזערע בירגערליכע […] אויף אונזערע עקאנאמישע […] דער אנגריף געהט פון טא- […]יוארק, מעקסיקא ביז אריין ישראל, ווארשא, בערלין, בודאפעסט און מאלאנוקו. אויף דער גאנצער ברייט און לענג פון גרויסען יודישען גלות-לעבען. פערשווינדען זענען די קאמפס-מעטאדען און דאס געוועהר, וואס ווערט אנגעווענדעט געגען אונז. ווער עס מאכט עס מיט אשמויבעל אויף די לופען, ווער מיט א געפיילטער פויסט, און וועלכער ס'געפינט זיך א טויט-שלעגער; ווער עס מיט עס אפען, שרייענדיג: „א טויט דעם יוד", ווער עס פיהרט עס אדורך און קאמוגעט' ארויסגעבענדיג אונשולדיג נאאיווע געזעצען, וואס טרעפען מיט דער גאנצער שארף און יודישען פראנט. דער אנטיסעמיטיזם האט איצט א נייעם סעזאן. אבער בראש פון די אנטיסעמיטען, דעם אוואנגארד פון די שונאי ישראל בילדען די אקאדעמיקער, וואס געהערען צו די הוטלעריסטען, קוזיסטען א. ד. גל. אלע פיהלען מיר איצט אויף טריט און שריט די שארפע פיילען פון אונזערע שונאים, אבער די ערשטע, וואס שפירען עס אויף זייערע פלייצעס, וואס בלוטיגען טאקי בפועל ממש צוליב דער אנטיסעמיטישער אפענסיווע, זענען אונזערע אקאדעמיקער.

וואס גלייכגילטיגער מיר זענען צו די אנגריפען אויף די יודישע סטודענטען אלץ שטארקער ווערט דער „טיל" פון אנטיסעמיטישען אוואנגארד, אלץ גרעסער און חוצפה'דיגער ווערט די מחנה פון אונזערע שונאים, וואס רוקט זיך אריין אלץ טיפער אויף אונזערע פאזיציעס. פערטיידיגען אונזערע אקאדעמיקער, ארגאניזירען א פראטעסט פערטיידיגונגס-פראנט זענען די שלעגער אויף די אוניווערזיטעטען, הייסט גלייכצייטיג אפשטויסען די אנגריפען אויף אונזערע עקאנאמישע פאזיציעס, אויף אונזערע בירגערליכע און נאציאנאלע רעכט. דער פערטיידיגונגס - קאמף מוז שוין אויפגענומען ווערען. מיר טארען נוט לאזען מעהר קיין איין רגע אונזערע אקאדעמיקער איינזאם אויפ'ן קרוגס-פלאץ. שוין דערמוט אליין, וואס אונזערע ווילען זיך דערוויסען, אז מיר גרייטען זיך צו א פערטיידיגונג, אז מיר זענען גרייט אפצושטויסען די אנגריפען, שוין דערמיט אליין, וואס אונזערע פיינד ווע[…] געקוהלט ווערען, און די עקסצעסען אויף די אוניווערזיטעטען וועלען ווערען זעלטענער. אויב זיי וועלען נישט קיין […] זיך אינגאנצען אפשטעלען. זאלען דאס געדענקען אלע יודישע נאציאנאלע עסקנים און זאל עס נעמען גוט און אלס די גאנצע יודישע עפענטליכקייט.

בן משה.

די רעדע פון עקזעקוטיוו-מיטגלידער ע. נוימאן

אויף דער קרן-קימה פייערונג אין פאריז

פאריז (יטא) אויף דער יובילעאום-פייערונג פון קרן-קימת אין פאריז, וועגען וועלכער מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט סענאטאר זשוסטאן גאראר געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אוי רבגעגרוסט דעם אנוועזענדען מיטגליד פון דער אגענץ-עקזעקוטיווע ה' עמנואל נוימאן און איהם גראטולירט מיט'ן גרויסען ערפאלג בעם גרינדען דעם פרא-פאלעסטינא קאמיטעט אין די פעראייניגטע שטאטען.

נאכדעם האט ה' נוימאן געהאלטען א לענגערע רעדע וועגען דער לאגע אין אמעריקאנער ציוניזם. דער שטאנד פון אנטיסעמיטיזם אין אמעריקא, וואס איז ווי מען האפט א צייטווייליגע ערשיינונג, וועט שטארקען דעם נאציאנאלען בעוואוסטזיין פון יונגען יודישען דור.

אויף דער פייערונג זענען אויך ארויסגעטרעטען מיט גרויסע רעדעס וועגען דער חבת-ציון בעוועגונג די ה"ה נייראוט און לעא מאצקין.

עס זענען דערהאלטען געווארען בעגריסונגען פון געוו. קרוגס-מיניסטער פענלעווע און די בעקאנטע פראנצויזישע פאליטיקער דע מאנזי און קאמבאו.

ביי מאגען-ליידען אויפשטויסען, בענומענהייט, שמערץ אין שטערן ווייך, צום ברעכען, ווירקט 1-2 גלאז נאטירליך Franciszka Józefa ביטער-וואסער און מאכט א גרינדליכע ריינוגונג פון די פעראייניגונגס-ארגאנען צו בעקומען אין אלע אפטייקען און אפטייק-סקלאדעס.

אפקלאנגען פון דער פוילישער פרעסע

— א —

פארוואס פ.פ.ס. האט געשטימט געגען פאבאר

די פאליטישע און זאכליכע מאטיווען פון דער אפאזיציע. — „ס'ליגט נישט אין אינטערעס פון די מלוכה אין דער איצטיגער קריטישער צייט אדורכפיהרען רעפארמען"

די „גאזעטא פאלסקא" קאן נוט ארויבערגעהן שטילשווייגענד דעם פאקט, וואס פ.פ.ס. האט געשטימט אין סיים געגען פאבאר פון יאהר 1932.

„מיט א געפיהל פון אמת'ער צופרידענהייט — שרייבט די צייטונג — אונטערשטרייכען מיר, אז דאס געזעץ וועגען פאבאר פון רעקרוטען איז אדורכגעגאנגען נישט נאר מיט די שטימען פון ב.ב. נאר אויך מיט די שטימען פון דער פעראייניגטער פויערים-פארטיי, נאציאנאלער קלוב און יודישען קאלא.

„דערפאר דארף מען נאכמעהר פערארטיילען די שטעלונג פון פ.פ.ס. זי האט געבראכען איהר טראדיציע פון די פריהערדיגע יאהרען און געשטימט געגען דאזיגען געזעץ. מיר גלויבען, אז ווען ס'זאל זיין אפהענגיג אין די שטימען פון פ.פ.ס., כדי צו בעקומען א מעהרהייט אויף אדורכצופיהרען דאס דאזיגע געזעץ, וואלט די דאזיגע פארטיי אנדערש געשטימט. אויף אזוי פיל טרויען מיר נאך דעם פאטריאטיזם פון איהרע דעפוטאטען און אין איהר רעשט בוסעל אונאפהענגיגקייט פון עפעס דארט אנ-אינטערנאציאנאל.

„דערפאר איז די דעמאנסטראציע פון די פוילישע סאציאליסטען נאכמעהר שעדליך. ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אונזער פערטיידיגונג און זיכערקייט, קאנען נישט זיין אין פוילען קיין לאגערן, נישט נאר דאן, ווען דערין איז אפהענגיג די אויסגאנג פון דער אפשטימונג, נאר אויך דאן — נאר קיינמאל נישט. א צו-בלוטיגע לעקציע האט אונז געגעבען די געשיכטע, אז מיר זאלען צוליב א גערליכע רייבונגען, געגנפער קאנפערענץ, צו א רעזאלוציע פון א וועלכען ס'איז אינטערנאציאנאל — האבען א רעלעט לאמש אויף א וועלט, לאמש לפנים צו פערגעסען דערין. דאס שטימען פון פ.פ.ס. געגען פאבאר בעווייזט, אז אויף דער פסיכיק פון דאזיגען לאגער וועלען קאנען און זיכער קאנען שוין איצט ווירקזאם לויערן אלע כחות, וואס זענען אונז פיינדליך, וועלכע שטרעבען צו פערשטארקען אלע עלעמענטען פון דער פוילישער שוואכקייט".

אפגעזאגט א פארציע מוסר די פ.פ.ס. פאר זייער שטימען געגען פאבאר, נעמט זיך די צייטונג צו דער גאנצער אפאזיציע, הלמאי זי האט געשטימט געגען בודזשעט.

„פארוואס האט עס די אפאזיציע געטון? צוליב פאליטישע, אדער זאכליכע מאטיווען? צי אפשר דאס און יענץ צוזאמען?

„צוליב פאליטישע מאטיווען האט די אפאזיציע, בעזונדערס ווען זי איז אין דער מינדערהייט — דאס רעכט צו שטימען אונבער'ן בודזשעט, אזוי ווי זי געפינט פאר פאסענד. אבער די געזעלשאפט אינטערעסירט זיך נישט שטארק מיט די דאזיגע פרינציפיעלע מאטיוון. דאגעגען זאכליכע מאטיווען וואלטען געווען פאר איהר אינטערעסאנט — ווען אזעלכע וואלטען בכלל געווען.

„דער בודזשעט-שטאנדפונקט פון דער אפאזיציע איז פון זאכליכען שטאנדפונקט געווען אין דער היי-יעהריגער דעבאטע גענוג קאמיש. האלטענדיג, אז „אלע אויסגעבען פון דער אפאזיציע זענען געווארען אפגעווארפען — האבען די עקאנאמיסטען פון פראוואצענטראלעווו אנערקענט, אז זיי זענען פוילשטענדיג בעגרינדעט פון יעדער קאנסטרוקטיווער ארבייט. אבער ווער ס'ארבייט אזוי, דער קאן בכלל נישט האבען קיין זאכליכע מאטיווען צו שטימען פאר אדער געגען בודזשעט — דער איז בכלל אונבריג אויפ'ן זאל בעת מ'בעהאנדעלט דעם בודזשעט. די קאטאגאריע פון דער אפאזיציע האט בסדר געשפילט אויף איין אקארד: „דער בודזשעט איז צו הויך". מ'פערגעסט דערין, אז אין די הוצאות, וועלכע זענען אפהענגיג אין ווילען פון סיים און דער רעגירונג, איז דער איצטיגער פרעליומינאר-בודזשעט העכער ווי דער בודזשעט פון יאהר 1926/27 נאר אין די הוצאות אויף מיליטער (130 מיליאן), ער איז דאגעגען קלענער אין אלע אנדערע הוצאות אויף 153 מיליאן. כדי נאכמעהר צו פערקלענערן די הוצאות דארף מען פערקלענערן די אויסגאבען אויף פערטיידיגונג, אדער ענגערן די פערפליכטענדע געזעצען. מיר צווייפלען נישט, אז די רעגירונג וועט אין די ראהמען פון נויטוונדיגקייט גיין אויפ'ן צווייטען וועג.

„אבער דאן, ווען די הוצאות וועלען פערקלענערט ווערען דורך א רייה געזעצען, וועט זיכער די קאטאגאריע פון דער אפאזיציע אנהויבען אויסצושפילען טרויער-מארשען, און איהרע עקאנאמיסטען וועלען נעמען בעווייזען, אז „גראד אויף דעם ציל" מוז זיך געפינען געלד.

„די ארבייט פון דער אפאזיציע — פערענדיגט די צייטונג — אינבער'ן היייאהריגען בודזשעט איז געווען א רייניגע נעגאציע. מיט נעגאציע אבער קאן מען נישט נאר נישט בויען, נאר אויך נישט צושטערען".

די „גאזעטא ווארשאווסקא" שטעלט זיך אפ אויף דער גאנצער סדרה ניי-געזעץ-פראיעקטען, וואס זענען לעצטענס ארייגגעטראגען געווארען דורך דער רעגירונג אין סיים.

„שוין נישט אפשטעלענדיג זיך אויף דעם אונערליכען אינהאלט פון די לעצטענס ארייגגעטראגענע געזעץ-פראיעקטען, וואס יעדער פערשטענדיגער מענש זיך שטעלען די פראגע: צי ליגט עס אין אינטערעס פון דער מלוכה אנצוהייבען אין אזעלכע שווערע צייטען שארפע אינערליכע קאמפפען? צי האנדלען גוט די, וואס אנשטאט צונויפצושמעלצען די גאנצע געזעלשאפט צום קאמף מיט'ן ווירטשאפטליכען קריזיס, אנשטאט בעמיהען זיך צו וועקען דעם נויטיגען צוטרוי, טרעטען זיי ארויס מיט פראיעקטען וועגען רעפארמען, וואס זענען גענומען פון א געזעלשאפט, וואס איז פרעמד דער פוילישער אידעאלאגיע, און רעדמיט אליין פערשארפט מען נאך די אינערליכע בעציהונגען, וואס געפינען זיך שוין זייט איינציגע יאהרען אין א נארמאלען צושטאנד?

„לאמיר אפילו אננעמען די עווענטואליטעט, אז די פראיעקטירטע רעפארמען זענען נויטיג און נוצליך. איך און אזא פאל איז דאס פארמירען אין א צייט פון ווירטשאפטליכען קריזיס ווען-נעהענדע ענדערונגען אין געזעלשאפטליכען לעבען א גרויסער פעהלער".

אנווייזענדיג, אז די געפלאנטע ענדערונגען וועלען סיי-ווי נישט קאנען איצט רעאליזירט ווערען מאכע צוליב'ן שווערען ווירטשאפטליכען קריזיס, און עס ליגט רערובער באין-אופן נישט אין אינטערעס פון דער מלוכה צו פערשארפען איצט די אינערליכע בעציהונגען צוליב ענינים, וואס קאנען סיי-ווי נישט רעאליזירט ווערען, זאגט די צייטונג, אז דער אמת'ער ציל פון די דאזיגע געזעץ-פראיעקטען איז „דער ווילען צו האלטען זיך וואס לענגער ביי דער מאכט".

„דער דאזיגער פראגראם ווערט רעאליזירט אין דער ווירטשאפטליכער פאליטיק דורך א מעהר אדער ווייניגער פערמאסקירטען עטאטיזם.

„נישט איינער פון רעגירונגס-קליי גוט זיך אפ א קלארען דין-וחשבון סיי פון דער שעדליכקייט פון עטאטיזם, סיי פון דער אונמעגליכקייט אדורכצופיהרען אין די איצטיגע בעדינגונגען די געפלאנטע רעפארמען, אבער מ'שטימט פאר זיי, ווייל מ'מיינט, אז אויך אזא אופן פערשטארקט מען די נאך-מאי-רעגירונגען. זיי מיינען, אז דורך דעם ארויסווארפען די אפאזיציע פון די פערשיעדענע פאזיציעס און זיי בעזעצען מיט אזויגענע מענשען, וועלען זיי קאנען פערשטארקען זייער פאליטישע פאזיציע".

די יודען אין יאפאן

און די מעגליכקייט פון איינוואנדערונג

(א בריף פון ווייטען מזרח) —:— פון **א. פאניוערטער**

דער יודישער ישוב אין יאפאן איז אומבעדייטענד, קליין און בלוטלאז. נישטא קיין איין שטאט אין יאפאן, וואו די צאהל יודען זאל דערגרייכען ביי הונדערט פאמיליעס, הגם די איינוואנדערונג אין לאנד איז פאקטיש נישט פערבאטען און הגם אין שכנישען כינע זענען די לעצטע יאהרען אויסגעוואקסען אזעלכע גרויסע יודישע קהלות, ווי כארבין, שאנכאי, טיענצזין און אנד. ווערען די קליינע עטליכע יודישע קיבוצים אין יאפאן אלץ מעהר איינגעדארט און איינגעשרומפען, שטארבען אפ מיט א לאנגווייליגען טויט.

די דערקלעהרונג איז א קורצע: יאפאן איז ריין נישט נאר פון יודען, נאר בכלל פון אייראפעער. אין 90-מיליאניגען יאפאן דערגרייכט די צאהל אייראפעער נישט מעהר, ווי עטליכע טויזענד נפשות, שוין מיט די אלע באאמטע פון די אויסלענדישע דיפלאמאטישע פארשטעהערשאפטען, קאנסולאטען און מיסיעס, אינסטרוקטארען פון פערשידענע לערן-אנשטאלטען און דעפארטאמענטען, פארשטעהער און פערטרעטער פון פערשידענע האנדעלס-הייזער און אזוי ווייטער.

יאפאן, דאס קלאסישע לאנד פון מיניאטור געגנטעלדלעך און הייזלעך, פון געזשעפט און לעבעדיגע „כריזאנטעמעס", טעמפלען און געבעט-הייזער און גלייכצייטיג דאס לאנד פון דער געפאנצערטער פויסט און מיליטערישען שטיוועל — קוקט אויפ'ן פרעמדען מיט'ן גרעסטען חשד און מיט זיך מיט אלע מעגליכקייטען נישט צו דערלאזען דעם אויסלענדער אריינדרינגען און בעמערקען מעהר וויפיל ס'איז נויטיג לויט'ן בעגריף פונ'ם יאפאנער.

יאפאן איז איינע פון די ווייניגסטע דורכוואנדערונגס-לענדער, דורך וואנען עס געהט די עמיגראציע פון ווייטען מזרח צו די לענדער פון יענער זייט ים. דורך די יאפאנישע האפענס-שטעט קאבע, יאקאהאמא, מארושע און נאגאסאקי געהען דורכ'ן יאהר ביז 9 — 8 הונדערט יודישע עמיגראנטען. פון דארט געהען אפ די שיפען קיין צפון- און דרום-אמעריקא, קאנאדא, אויסטראליען, דרום-אפריקע, ווי אויך אין די שכנישע לענדער פון ווייטען אריענט (פיליפינען, האנגקאנג, אינדיען און אינדיאנעזיע). הצפלעך און איידעל גיבען די יאפאנישע קאנסולען טראנזיט-וויזעס דורכצופאהרען דורך זייער לאנד און צו זעצען זיך אויף זייערע שיפען די עמיגראנטען, וואס האבען וויזעס און שיפס קארטען, פערמיטען און וועג-הוצאות צו די לענדער, וואוהין זיי עמיגרירען; אבער א גאנץ אנדער מינע בעקומט דאס געזיכט פון יאפאנישען קאנסולאט בעאמטען, ווען דער עמיגראנט בעט א וויזע צו פערבלייבען אין לאנד, אדער ווען ער האט נישט די גענוגענדע בעווייזען, אז ער וועט פאהרען ווייטער. הגם קיין געשריבענע געזעצען קעגען פערבלייבען אין לאנד זענען נישטא, געפינט מען שוין אויס אזעלכע מיטלען, צו מאכען אונמעגליך צו בעקומען אנ'איינוואנדערונגס-וויזע.

אבער אפילו ווען די טויערן פונ'ם לאנד וואלטען זיין אפען פאר יעדען, וואלט אויך דער יודישער ישוב געווען נישט פיל גרעסער, ווי היינט.

געפינען וועלכע נישט איז ארבייט פאר'ן יאפאנישען געברויך איז פאר' איירעפעער לחלוטין אויסגעשלאסען. אין דער אייגענער צייט, ווען יודישע עמיגראנטען האבען אין אזעלכע ווייטע ערטער אין כינע, ווי האנקאו, טשיפו, אויסגעפונען זייער און עקסטראקטען צו רייניגען בגדים און אנדערע מינים, מיט וועלכע זיי האנדלען אין די גערדיגע עכט-כינעזישע ראיאנען און פערדינען צייטענווייז נישט שלעכט — איז אין יאפאן אונמעגליך צו געפינען א שטיקעל ארבייט אפילו פאר פריזערס, יובעלירען אין אנדערע פאכען, ווען זיי זאלען וועלען בעדינען די קליינע אייראפעאישע קליענטור.

דער יעהרליכער ציוואוקס פון דער יאפאנישער בעפעלקערונג בעטרעפט א

(ענדע זעה זייט 6)

דער שליסעל צום ערפאלג

איז אנ'אנאנס אין „לאדזער טאגעבלאט".

מאטעריאלען וועגען דער געשיכטע פון יודען אין מאנדזשוריען

כארבין (יטא) יעקב פרוזער, געוועזענער מאגנאט פון די מזרח-סיבירער גאלד-גרובען און קאראלאן, באזגוזין, פזזוויס א. אנד., וועלכער וואוינט איצט אין כארבין און פערנעמט זיך מיט יודישער געזעלשאפטליכער ארבייט, האט געגרינדעט אנ'ארכיוו - קאמיסיע, כדי צונויפצוזאמלען מאטעריאלען וועגען דער געשיכטע פון דעם יודישען ישוב אין כארבין און מאנדזשוריען ווי אויך וועגען דער ווירטשאפטליכער און געזעלשאפטליכער ראל פון די יודען אין צפון מאנדזשוריען.

ה' פרוזער האט פונאנדערגעשיקט וועגען דעם ענין צו אלע אנשטאלטען און געזעלשאפטען אין כארבין און אלע איבריגע קהלות פון מאנדזשוריען ווי אויך צו א גאנצער רייה פערזאנען און געזעלשאפטליכע טוער.

—א—

[…]ר יאפאנישער שפיאן אין רוסישען גענעראל-שטאב

סענסאציאנעלע זכרונות פון א רוסישען אפיציר

III.

[…]שוו נאליסט שטשאווינסקי האט […]ליבען פאהרען אויף די פערד- […]אין איז פריהער אריין איבער- […]אס הארץ אין א בעקאנטען […] וואו ס'פלעגען זיך צונויפקו- […] א חבריש'ען שמועס און צו […]עפעס נייעס איינער ביים […] די שטאטישע פעטערבורגער […]רן.

[…]איז געווען פרעהליכע און א […] קאמפאניע פון פיפיקע, […]וכטע יונגע לייט, וואס הא- […]אוסט פון סויגעל-מילך, און […]טשאווינסקי אליין. דער צוי- […]יטאקראט — אזוי צו זאגען […]אויך נישט בעקענט אויסקומען […]ר'ויגער פארשייטער חברה פון […]נר.

[…]ומענדיג אין שענקעל האט […]סקי באלד א פרעג געטאן דעם […], וועלכער האט איהם דעם […]ארונטערגעצויגען, צו עמיצער […] חברה איז שוין דא-

[…]ע זעהר, וולאדימיר איוואנא- […] זענען שוין דא פון ווען אן […] פראכערן אין גרויסען קאבי- […] ביי די טישען.

פונקט ווי אלעמאל איז דאס רעפארטערן-געוועלבעל, געזעסען ארום א לאנגען טיש און טונקענדיג האסטיג פון איין טינטער האט יעדער איינער פון זיי, שנעל אנגעשריבען שורה נאך שורה, דעם רעפארטערישען צייטונגס זמאטעריאל.

און אזוי שרייבענדיג, האבען זיי בעוויזען אויפצושלונגען די מיטאג-פארציע, אויסצוטרינקען די קאלישקעס בראנפען, די קופלען ביער און דערוויל זיך דערצעהלט איינער דעם אנדערן די לעצטע פרישע שטאטישע נייעס. אלערליי רעדאקציע-פליאטקעס, וואס קענען נישט געדרוקט ווערען.

עמיצער פון די נאכט-רעפארטערען האט געשמאק געכראפעט אויפ'ן דיוואן אונטערגעשפארט די האנד צו קאפענס. אין צימער איז געשטאנען א געדיכטער בלאער טאבאק-רויך.

בעגריסענדיג זיך מיט דער חברה רעפארטערען האט שטשאווינסקי, מיט זיין שארף אויג באלד בעמערקט, אז אין מיט'ן גאנצעל פון דער רעפארטערען-חברה געפינט זיך אנ'אפיציר א שטאבס-קאפיטאן אין מונדיר אין שליפעס. ער איז געזעסען אנגעשפארט מיט דער גאמבע אן הנטיל פון זיין שווערד און געשמועסט מיט די רעפארטערען.

פאר'ן זשורנאליסט שטשאווינסקי איז עס קיין נאוויגע נישט געווען צו טרעפען דא אין שענקעל אנ'אפיציר, עס פלעגט אפט טרעפען, אז צו דער דאזיגער הפקר'דיגער קאמפאניע פלעגען אראפ קומען פערברענגען רוסישע פריצים, מוזיקאנטען, אקטיארען, הענדלער, אייגענטימער פון קאבארעט-שאנטאנען, שולערס און פערזאנען פון כל-צרליי אנדערע פראפעסיעס.

אז ס'איז דערגאנגען די רייה פון בעגריסען זיך מיט'ן אפיציר, האט יענער זיך אויפגעשטעלט, האט אויסגעגלייכט די אקסלען און מיט א האלב פערשיפערטער שטים האט ער אנגערופען זיין נאמען:

— הצמ-ס-ם. שטאבס-קאפיטאן ריבניקאוו, זעהר אנגענעהם, איהר זייט דאך געוויס אויך א שרייבער, זעהר און זעהר אנגענעהם, איך האלט פון אייערע שרייבער, א, די פרעסע — די זיבעטע גרויס-מאכט, וואס נישט אמת?

און דערביי האט דער שטאבס-קאפיטאן שטארק געטרייסעלט שטשאווינסקי'ס האנד, האט געקלאפט מיט די קנאפעל, אין האט עפעס מאדנע ליך געבייגט, שנעל בויגענדיג זיך אויף ארויף און אראפ.

ערגיץ וואו האב איך דעם פארשוין געטראפען? — איז ביי שטשאווינסקי'ן באלד דורכגעפלויגען א געדאנק — ער דערמאנט מיר עפעס עמיצען, אבער וועמען?

איינער פון ביים טיש, דער רעפארטער מאטאניא, האט דער ערשטער זיך אנגערופען צום זשורנאליסט שטשאווינסקי.

— איך האב די עהרע אייך פארצושטעלען און ווענדען אייער אויפמערקזאמקייט אויפ'ן העלדישען שטאבס-קאפיטאן. ער קומט נאר וואס פון ווייטען מזרח, וואו ער האט געמאכט אזש און רויך פון דעם געלען ביטערען שונא אונזערען, דעם יאפאנער. איצט הער גענעראל, דערצעהלט ווייטער — האט דער רעפארטער שפאטיש פערענדיגט.

דער אפיצער האט אפגעהוסט און אויסגעשפיגען אויף דער ערד.

— אנ'אפיצער — און דאך א כאם — האט געטראכט ביי זיך שטשאווינסקי א קרום טוענדיג זיך.

— איהר ווילט וויסען פון וואנען

(ענדע זעה זייט 6)

לאדז
16. פעבר. 1932
דינסטאג ט' אדר תרצ"ב פ' תצוה
זון אויפגאנג 7.37
זון אונטערגאנג 4.00

טאג-כראניק

פערקלענערט דעם אפצאהל פאר אנפיהרער ביי-ארבייטער

(§) דער האנדווערקער-קאמער האט מען מיטגעטיילט פון ארבייטס-מיניסטעריום, אז ס'ווערט פערקלענערט דער עקזאמען-אפצאהל פאר די, וואס ווילען זיך פערנעמען מוט אנפיהרען ביי-ארבייטער, נעמליך פון 100 אויף 80 זל. 180 אויף 144 זל. און פון 150 אויף 120 זל.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: פ. לייבנוועבער (פל. וואלנאשטשי 2), י. הארטמאן (סלינארסקא 1), וו. ראניעלעוויטש (פעטריקויער 127), א. בערעלמאן (צעגעלניאנא 32), י. צומער (וואלטשאנסקא 37), פ. וואיטשוצקי (נאפיורקאווסקי 27).

פון לאדזשער האנדעלס-געריכט

אויסגלייך פון פירמע ד. פעשעס מיט די קרעדיטארען

(5) אין יאנואר ה"יש האט דאס האנדעלס-געריכט ערקלערט א אופאדלאשטש דער פירמע דוד פעשעס, יובעלען אנשטאלט אויף פעטריקויער 69.

שפעטער איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען, אויף וועלכער דער בעפולמעכטיגטער פון דער נעלאטער פירמע אדוו. גאלדרייך האט פארגעלעגט אפצוצאהלען די חובות אין דער הויך פון 10 פראצ.

היות, ווי פאר'ן אפמאך האבען געשטימט דער רוב קרעדיטארען, האט דער ריכטער קאמיסאר דעם אפמאך בעשטעטיגט.

נעכטען איז דער אפמאך אויך בעשטעטיגט געווארען דורכ'ן געריכט.

* * *

אין אקטאבער האט דאס האנדעלס-געריכט ערקלערט א אופאדלאשטש דער פירמע חיים אקסענבערג, סקלאד פון קונדיטער-קאנפעקציע אויף פריעהיזש-פלאץ 8. איצט דאס געריכט בעשטימט דעם ענדגילטיגען טערמין פון צוויי וואכען צייט אויף פעסטצושטעלען דעם מצב פון די חובות.

* * *

אין דער אופאדלאשטש פון דער פירמע „רישארד בוהלע" בעזיצער פון שלאססער-ווארשטאט אויף נאפיורקאווסקא 162, האט דאס געריכט בעשלאסען צורוקצושטעלען דעם טערמין אויף אנהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען א אויסגלייך.

אין דער אופאדלאשטש פון דער פירמע „קלעמענס ארלאווסקי", בעזיצער פון א מאנופאקטור דרוקערייע אויף פעטריקויער 107 איז אנגעקומען א אפאזיציע, אבער דאס געריכט האט די אפאזיציע נעגען דער אופאדלאשטש אפגעווארפען.

אלס סינדיק האט דאס געריכט בעשטימט אדוו. גרודזינסקי.

דאס וועקסעל-ר...

די בעדייטונג פון ווארט „וע...

פון ד"ר א. אכערבערג

דאס וועקסעל-רעכט, וואס איז פערפליכטענד אין פוילען איז געבוים אויפ'ן יסוד פון אינטערנאציאנאלען וועקסעל-סדר. דער דאזיגער וועקסעל-סדר, וואס איז פעסטגעשטעלט געווארען אין יאהר 1912 אין האג, נאך לאנגע בעראטונגען, וואס האבען זיך געצויגען אזש פון יאהר 1878 און איז אנגענומען געווארען דורך כמעט אלע מלוכות פון קאנטינענטאלען אייראפא, מיטעל-אמעריקא, שטיצט זיך א... רעכט, איז נאהענט צום קאנישען רעכטס-סדר א... דאזיגען רעכטס-סדר פ... ענטשפרעכען די פערהעל... בעזונדערע לענדער, א ד... קומט.

צוליב דעם ווערען אי... וואס האבען אנגענומען ד... ציאנאלען וועקסעל-סדר, ... נעווענדעט די ענטשיידונג... שע געריכטען. אין דעם ... פוילען נישט קיין אויסנ...

דער אפשניט 1 פון אר... וועקסעל-רעכט פון 14. נא... („דזשעננזיק אוסטאוו") ... אז דער נאמען „וועקסעל... טעקסט פון'ם וועקסעל א... דעם און יענער שפראך.

דער וועקסעל איז אויס... איז נישט נענוג די בלויז... אויף דער וועקסעל איז, ... בען אין דער דייטשער שפ... מען נישט ארייננשרייבען ... ווארט וועקסעל „אורקונד... שיין" א. א.

די פוילישע קאדיפיקא... סיעם האט דאס בעגרינד... וואס דער געזעצגעבער ... דערין, צו געבען דעם ווע... ליבע פארם.

דורכ'ן דערמאנען דעם ... סעל" אין טעקסט פון ... ציהט מען די אויפמערק... אויסשטעלער אויף דער ... בעדייטונג פון'ם וועקסעל.

צוליב דעם טעם שט... איינהייטליכקייט פון דער ... וועקסעל דורכ'ן אנגעבען... „וועקסעל" א גרויסע ראל... א וועקסעל, וואס איז ... געשטעלט אין דער פ... שפראך ווערט ערקלערט ... טיר, אויב אין טעקסט ... דעם ווארט „וועקסעל" אנג... פראנצויזישער ואמו "ordre ...tre de change" אדער ... קוקענדיג דערויף, לעגט ... אין פוילען וועניג אכט ... אויסשטעלען וועקסלען ... שפראכע, הנם, ווי געזאג... גורם די אונגילטיגקייט ... וועקסלען.

עס איז אבער א פראג... די וויכטיגע בעשטימונג צ... דעם כאראקטער פונ'ם ווע... וועקסעל-רעכט אין פוילען ... כלל צוגעפאסט געווארען ... אנדערע מאדערנע אייראפ... כ'ות. די קאדיפיקאציע-קא... אבער נישט גענומען אין ... אינז איז די סוחרישע עט... גלייך מיט אנדערע מערב-אי... מליכות, ווייט אפגעשטאנען... פיל בעסער געווען ... וואלט איינגעשריבען געווא... לייכטער צוזאג צו צאהלען ... פינקטליך אין טאג ווען ... פעליג ווערען.

דער מערדער פון זיין געליבטע

פער'משפט צו 5 יאהר שווערע תפיסה

(§) נעכטען האט זיך פאר'ן לאדזשער קרייז-געריכט אפגעשפילט דער עפילאג פון דער געשיכטע מוט'ן מארד פון סטעפאן אזשארדאוויטש, וואס האט צוליב דערהרג'עט מוט א קילען זיין געליבטע נערטרודא קוויאטקאווסקא.

אזשארדאוויטש האט מוט דער קוויאטקאווסקא זיך בעקענט אין גרודזשאנדז. וואו זיי האבען ביידע צוזאמען געארבייט אין דער פאבריק פון דער בעקאנטער פירמע פ. פ. ג. או צווישען זיי האבען זיך אנגעשטעלט נאנ'ן

אינטימע בעציהונגען

אין א צייט ארום האט אזשארדאוויטש אנגעוואוירען די ארבייט ביי פ. פ. ג. און ער איז אוועקגעפאהרען קיין לאדז, וואו ער האט זיך ווידער צוזאמענגעטראפען מיט זיין ערשטער געליבטער העלענא נאראוונא און געוואוינט מיט איהר אין א שטיבעל אויף קאפערניקא גאס 43.

דער דזשעסער געליבטער האט אבער נישט געקענט פערגעסען און זיין גרודזשאנסקער ליבע און בסדר געשריבען בריוו צו דער קוויאטקאווסקא, אז דאס חיות נעהם איהם אוים, ער קען אהן איהר נישט לעבען, אזוי לאנג ביז די קוויאטקאווסקא האט זיך געלאזט איבערערדען און איז

געקומען קיין לאדז

זי האט זיך ארייננעצויגען צום געליבטען און זיך נישט נעלאזט, און וואס פאר א בעציהונג ער שטעהט צו דער איינגעטליבער לאקאטארקע פון דער וואוינונג, די נאראוונא. אויך די נאראוונא האט נישט געוואוסט, וואס עס בינדעט איהם צו דער קוויאטקאווסקא. ווען זי האט זיך דערפון דערוואוסט, האט זי דעם געליבטען גענומען מאכען שווארץ-שבת, אזוי, אז ער האט זיך ארויסגעצויגען פון איהר דירה און ווידער געוואוינט מוט דער קוויאטקאווסקא, אזוי לאנג ביז ער האט זיך דערוואוסט וועגען

דער פרוכט פון זיין ליבע...

הערענדיג, אז קוויאטקאווסקא איז מעוברת, איז ער ווידער פון איהר אנטלאפען און צוריקגעגאנגען צו דער נאראוונא.

קוויאטקאווסקא האט זיך דאן געפונען א שטיבעל אלס סובלאקאטארקע ביי אנטאנינא מולטשאדעק אויף צמענטארנא גאס און דארט האט זי זיך בעקענט מוט'ן סובלאקאטאר פאשקאווסקי.

הערענדיג, אז קוויאטקאווסקא האט א נייעם געליבטען, איז אזשארדאוויטש געווארען שטארק

אייפערזיכטיג

און ווידער גענומען ווירקען אויף דער קוויאטקאווסקא מוט איהם צו לעבען. זי האט זיך דערפון אפגעזאגט, הגם ער האט איהר בסדר געדראהט צו ערמארדען.

ווען אזשארדאוויטש'עס בקשות האבען נישט געהאלפען, האט ער בעשלאסען זיך נוקם צו זיין. ער האט געקויפט אין א געוועלב עפעס א קיכען-מעסער און איז אוועק צו די קוויאטקאווסקא. ער האט זי געטראפען אויפ'ן גאס און זי גענומען אונטער'ן ארעם, ארומקומענדיג אין טויער פון הויז אויף צמענטארנא, האט ער זי גענומען בעטען צו איהם צוריקצוגעהן. זי האט איהם אפגעזאגט. דאן האט ער ארויסגעכאפט דאס מעסער און עס עטליכע מאל פערזאעצט אין איהר ברוסט. זי האט נאך געהאט אזוי פיל כחות ארייגצולויפען אין שטוב און א געשריי צו טאן:

סטעפאן האט מיך דער'הרג'עט

איך שטארב און דאן איז זי אוועקגעפאלען און פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

דער פאנאמאוויטש - דאקטאר האט שוין פעסטגעשטעלט דעם טוים. נאכ'ן אויספיהרען דעם מארד איז דער מערדער ארוים אין גאס, וואו ער האט דעם פאליציאנט איבערגעגעבען דאס מעסער און ער איז באלד ארעסטירט געווארען.

נעכטען איז דער מערדער געשטאנען פאר'ן געריכט און איז פערמשפט געווארען אויף

5 יאהר שווערע תפיסה

דאס געריכט האט אנערקענט מילדערנדע אומשטענדען, צוליב דעם, ווייל דער מערדער איז בעגאנגען די טאט אין א זעהר נערוועזען צושטאנד, וואס איז ארויסגערופען געווארען דורכ'ן אפזאג פון דער ערמארדעטער, וועלכע ער האט שטארק געליבט, מוט איהם ווייטער צו לעבען.

זעלבסטמארד פון א עסטאנישע בירגערין אין לאדז

נעכטען אין אווענד האט א דורכגעהער פאר לאנג'ס ציגעלניע אויף זגערזשער גאס 25 בעמערקט הענגען אויף א מויער א יונגע פרוי.

ער האט באלד גערופען פאליציי און די זעלבסטמערדערין אפגעשניטען פון דער שטריק, ווען זי האט נאך געלעבט און גלייך ארויסגערופען פאגאטאוויע. נאכ'ן ערטיילען איהר די ערשטע הילף איז זי אין א לעבענסגעפעהרליכען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ביי דער זעלבסטמערדערין אין טאש האט מען געפונען א דאקומענט אויפ'ן נאמען פון אידא ביעלאקוראוו א עסטאנישע בירגערין.

ווי פאליציי איז יעצט געלונגען צו דערגעהן, האט די זעלבסטמערדערין א גאנצען טאג זיך אויסגעפרעגט ספיס אויף א מאנסביל. וועגען וועלכען קיינער האט מעהר קיין ערקלערונג נישט געקענט געבען וועגען זיין וואוין ארט. ווי פאליציי איז זיך משער זאל דערויבער די סיבה פון זעלבסטמארד זיין א ליבעס-טראגעדיע.

קופאן № 11
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט מאנטאג.
פון 3 ביז 4 נאכמיטאג
פאר דער בעקוועמליכקייט פון די פראווינצער לעזער.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2 № – דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאי.
גאסטשפילען פון לאדזשער קאמעראל- און קליינקונסט-טעאטער
„ארארט"
קינסטלעריש. אנפ.: מ. בראדערזאהן.
הנחה-בילעטען גילטיג
לעצטע 2 טעג! 81 מאל לעצטע 2 טעג!
היינט דינסטאג, נאר 1 פארשטעלונג 9.45 אין אווענד
פון גרויסען 24-טען פראגראם א.נ.
מ'לאכט פון דער וועלט
אין 2 טיילען 14 בילדער
טעקסטען: מ. בראדערזאן, י. אבערושאנעק, ש. א. מישעל.
מוזיק: דוד בייגעלמאן, מאק-דאייט און פאקס-מאטיוועה.
דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטיס,
רעזשי ש. דזשיגאן און י. שומאכער. בינע-איינשט. מ. קאן.
ס'בעטייליגן זיך (לויט א.ב.): ש. גאלדשטיין, מרים דאלסקא, ש. דזשיגאן שיינע מרים, צילי סטאל, מ. פעטערמאן, מ. פאלאווער, מ. קאן, י. שומאכער, י. שיפער און א קינסטלערישער טאנץ-קווארטעט.
די קאסע איז אפען פון 6 אווענט. הנחה בילעטען גילטיג.
דאנערשטאג דעם 18-טען פעברואר פייערליכע פרעמיערע
פון 25-טען יובל-פראגראם א. נ.
„שמחות ביי יודען"

פון ארימע קינדער ווערען

בעריהמטע מיניסטארען און פרעזידענטען

7.
ענדע

ראמזיי מאקדאנאלד

א טראגישער מאמענט אין לעבען פון דאזיגען איידעלען מענשען איז געווען דער אויסברוך פון דער וועלט-מלחמה אין יאהר 1914. מאקדאנאלד, וועלכער האט קיינמאל נישט געביטען זיינע מיינונגען און תמיד טריי געווען די פרינציפען און אידעאלען פון זיין פארטיי, איז אין יאהר 1914 געבליבען איינזאם. ער איז געווען דער איינציגער, וואס האט געהאט דעם מוט ארויסצוטרעטען געגען קריג.

און ווי גרויס האט שוין געמוזט זיין די טראגעדיע פון דאזיגען מענשען ווען ער איז אויסגעשלאסען געווארען פון זיין פארטיי, ווייל ער האט, אלס פרעמיער-מיניסטער, נישט געוואלט לאזען זיין פאטערלאנד אין שטיך אין מאמענט פון א סכנה און געבילדעט א קאבינעט, וואס איז איהם פערזענליך געווען אמווייניגסטען סימפאטיש. ער האט געמוזט פערקלענערן די לוינען פון די ארבייטער. ... ער איז געווען ... פון לאנד האט ער געשטעלט ... פון אלעם אנדערען און דערפאר האט ער איינגעשטעלט זיין סימפאטיע ביי די ארבייטער און געבליבען אויפ'ן פאסטען. ענדליך וועט די ... איידעלע טאט זיינע זיכער בעדאנקען. לנת עתה אבער איז ער דער בעריהמטסטער מענש ביי די ענגלישע ארבייטער.

דער עפיזאד פון יאהר 1914 איז גאנץ וועניג בעקאנט דער עפענטליכקייט. ווען די מלחמה האט אויסגעבראכען אין ענגלאנד האט נאך נישט געוואוסט, ווי זי זאל האנדלען, האט דער דאמאלסדיגער אויסערן-מיניסטער גריי געהאלטען א רעדע אין פארלאמענט, און זיך ארויסגעזאגט דערפאר, אז ענגלאנד זאל געהן צוזאמען מיט פראנקרייך געגען דייטשלאנד. דער גאנצער פארלאמענט האט שטארק אפלאדירט די רעדע פון אויסערן-מיניסטער. בלויז איין מענש האט זיך אויפגעשטעלט און געוואגט צו רעדען געגען דער מלחמה: דער פיהרער פון דער לייבור-פארטיי, ראמזיי מאקדאנאלד.

– די דאזיגע מלחמה — האט ער אויסגערופען — איז א זאך, וואס דארף פון אלעמען פעראכטעט ווערען, דאס איז א גרויזאם און בארבאריש שפיל. און איך ווארען דעם אויסערן-מיניסטער, ווייל אפשר וועט זיך אויך פאר איהם אמאל געפינען אין הייד-פארק א לאמטער, אויף וועלכער מ'וועט איהם אויפהענגען.

נאך קיינמאל האט נישט געוואגט א דעפוטאט אזוי צו רעדען אין ענגלישען פארלאמענט? ווען מאקדאנאלד האט געענדיגט זיין רעדע, האט געהערשט א טויט-שטילקייט אין גאנצען זאל. די מלחמה איז געקומען. די ארבייטער-פארטיי האט בעשטעטיגט די קריגס-קרעדיטען און היות ווי מאקדאנאלד איז געווען געגען דעם, האט ער געמוזט פערשווינדען. זיין אייגענע פארטיי האט איהם געלאזט פאלען, נישט צום לעצטען מאל. ער איז נאך צוויי מאל ביי די שפעטערדיגע וואהלען, נישט געשטיצט געווארען פון זיין פארטיי.

ער האט שוין דאן געזעהן ווי וועניג ער קען זיך שטיצען אויף זיינע פאליטישע פריינד. זעהענדיג, אז זיין אקציע געגען דער מלחמה האט נישט געהאט קיין ערפאלג, האט ער גענומען פיהרען א קאמפאניע פאר א פערשטענדיגונגס-שלום. און די דאזיגע אידעע האט געהאט וועניג אנהענגער. אפילו ווען די מלחמה איז שוין פערענדיגט, איז נאך אלץ מאקדאנאלד געשטאנען איינזאם אויף זיין פערלוירענעם פאזיציע.

מאקדאנאלד איז נישט קיין גרויסער רעדנער. אבער ער האט שטענדיג עפיס צו זאגען און אפילו זיינע שונאים זענען מודה, אז ער איז פערזענליך בעזיצט אן אידעאלען כאראקטער, אז מקען איהם נישט איבערקויפען, איבערצייגען אדער איבערבעטען און אז קוים איז עפיס פאר וויכטיג, יועט ער זיך שוין דערביי האלטען אייזען-פעסט. ער האט רוהיג געווארט ביז זיין צייט וועט ווידער קומען. און ער האט זיך מאקי דערווארט. אין יאהר 1923 האט מען איהם געדארפט. ער איז דאן ווידער אמאל געקליבען געווארען אין פארלאמענט, און אין א יאהר שפעטער איז ער געווארען פרעמיער-מיניסטער. מאקדאנאלד איז נישט קיין פיינד פון דייטשלאנד, אבער אויך נישט קיין ספעציעלער פריינד. ער איז קודם כל ענגלענדער און רעאל-פאליטיקער.

ער איז געווען פון די ערשטע, וואס האבען איינגעזעהן, אז דער „ספלענדיד-איזאלעישען" אין וועלכע ענגלאנד האט זיך געפינען במשך פון איינ... הונדערט יאהר, קען אויך לאנג נישט אנהאלטען, און ער האט גענומען פערהינדערן מכה א פערשטענדיגונג צווישען די פעלקער. אבער ער איז נישט געגאנגען אזוי ווייט ווי טשעמבערליין, וועלכער האט צוזאמען מיט בריאנען און שטרעזעמאנ'ען געשלאסען דעם לאקארנא-אפמאך. ער איז געווען א געגנער פון טשעמבערליינ'ען דערפאר, ווייל ער האט געזעהן, אז דער לעצטער האט צופיל זיך נאכגעשלעפט נאך פראנקרייך. ער האט מיט זיין פאליטיק זיך אביסעל דערווייטערט פון פראנקרייך, ווייל ער האט געהאלטען, אז ענגלאנד איז נישט פראינטערעסירט דערין צו לאזען די פראנצויזען שפילען די ערשטע פידעל אין דער אייראפעאישער פאליטיק. ער איז געווען דערפאר, אז די פערשטענדיגונג צווישען די פעלקער זאל קומען א דאנק דער איניציאטיוו פון ענגלאנד און אז גרויס-בריטאניען זאל פערנעהמען דארט דעם אויבען-אן.

אין יאהר 1925 איז געלונגען זיינע געגנער איהם אראפצווארפען, ווייל זיי האבען מורא געהאט, אז ער קען צופיל זיך דערווייטערן פון פראנקרייך, וועלכע איז היינט צו טאג די שטארקסטע מאכט אין אייראפא. די פארטיי זיינע האט איהם צום צווייטען מאל געלאזט פאלען. מ'האט געפרובט איינרעדען די וועלט, אז ער איז איבערגעארבייט און מ'האט איהם דערוויבער אוועקגעשיקט אויף ערהאלונג, צו אויף א שטודיען-רייזע קיין צפון-אמעריקא. א סך האבען געמיינט, אז ער וועט שוין מעהר זיך נישט אומקעהרען צו דער פאליטיק. אז זיין אייגענע פארטיי האט איהם דאן געלאזט פאלען, דאס איז זיכער. אבער מ'האט איהם געמוזט צוריקרופען, ווייל ער איז די פערקערפערונג פון פראגראם פון דער לייבור-פארטיי און ער איז גלייכצייטיג דער איינציגער מענש אין דער גאנצער פארטיי, וועמען קיינער האט גארנישט וואס פארצווארפען.

די פאליטיק פון זיינע געגנער, וואס איז געגאנגען אין דער ריכטונג פון אנ'ענגער צוזאמענארבייט מיט פראנקרייך האט בעת די וואהלען אין יאהר 1929 געליטען א געוואלדיגע מפלה: די לייבור-פארטיי איז ארייננעקומען אין פארלאמענט געוואלדיג פערשטארקט און ראמזיי מאקדאנאלד איז נישט נאר געווארען ווידעראמאל דער פיהרער פון דער פארטיי, נאר ער איז אויך צום צווייטען מאל געווארען פרעמיער-מיניסטער. איצט ערשט האט ער זיך ארויסגעזאגט קלאר און שארף פאר א פערקלענערונג פון קריגס-פלאט און האט גענומען איינצופיהרען א רייה סאציאלע רעפארמען. ער האט זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז אלע גרויסע מלוכות מוזען גלייכגעשטעלט ווערען אין זייערע רעכט, אז קיין איין מלוכה טאר נישט ווערען בעפארצוגט, און אז ער וועט שארף ארויסטרעטען געגען יעדער מלוכה, וועלכע קען שטערען דעם שלום אין אייראפא.

כדי צו בעווייזען, אז ער האט צו דייטשלאנד די זעלבע בעציהונג ווי צו פראנקרייך, האט ער איינגעלאדענט ברינינג'ן און קורציוס'ן צו זיך אין זיין פרעכטיגע ווילע.

די דאזיגע ווילע געהער נישט צו איהם. זי שטעהט שוין זייט יאהרען הונדערטער צו דער דיספאזיציע פון יעדען ענגלישען פרעמיער-מיניסטער. מאקדאנאלד איז געבליבען א פשוטער מענש. ער איז נישט רייך, אבער ער איז מעהר נישט דער ארימער פאלקס-לעהרער. ער איז אויך נישט אזוי שטארק בעשיידען. ער ווייס, אז ער ... אוים, און אז ווען ער בעווי... העלד-גרויען אנצוג און דעם לינדער ביי די פערד-געיעג... ער זיך גאנץ גוט. אז די ... אלע מענער, און אין דער ... פון די פרויען זענען געווו... איהם.

ער איז אנ'אלמן. ער וואו... מען מיט זיין בילד-שענער ... וועלכע איז גלייכצייטיג זיין ספקרעטארין און איז אויך א... פון דער לייבור-פארטיי. וו... דאלד בעדייט פאר גרויס-... האט מען געקענט בעמערקען ... גאנגענעם יאהר. ווען דער ... געגומען פלוצלונג זיך וואקל... באנק ווי ענגלאנד האט ... אפזאגען פון דער גאלד-דעק... דער ענגלישער וואלוטע. מ... האט דאן געקענט אוועקגעהן ... לאזען אנדערע צום מליכה-רו... האט עס אבער נישט געטון, ... געבליבען. ער האט זיך פערב... זיינע גרעסטע געגנער, מיט ב... און לאיד דזשארזשען, און ג... א קאבינעט צו ראטעווען דא...

ער האט פערקלענערט די ... גהאכערט די שטייערען און ... און ביז א געוויסער מדרגה ... געלונגען צו ראטעווען די ... ווירטשאפט און אפצוהיטען ד... פון א ווייטערדיגער ירידה.

אבער דערפאר טייער בעצאהל... אייגענע פארטיי האט איהם ... ארויסגעווארפען פון איהרע ... זיין פארטיי, וועלכע ער האט ... דאנקען און זי האט איהם ... געדארפט זיין דאנקבאר. ער ... דאזיגע פראכטיגע לייכט אר... טראג, ער האט געשמיי... ווייל ער קען זיין ווערט און ... א שטיקעל פילאזאף.

גרויסע יודען-דעבאטע אין לאדזער שטאט-ראט
ביים בעג. אבטען דעם שטאטישען בודזשעט

(פ) די נעכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט איז געווען וועלכער עס איז פארגעזעצער דער ווייטערער המשך פון דער גענעראל-דעבאטע איבער'ן בודזשעט איז צום סוף פון פערוואנדעלט געווארען אין א ריין יודישער דעבאטע פון א אויסשליסליך פאליטישען כאראקטער. עס האבען גערעדט די יודישע ראטמענער פון אלע פראקציעס און פאליטישע ריכטונגען מיטלעגענדיג זיך אין זאר אין נעגען דעם סאציאליסטישען מאגיסטראט. דער ביי דאס מען זיך נישט געשאנעוועט און אפגערעכנט זיך איינער מיט'ן אנדערן אויף א גאר פוינעם אופן. האלט-דעריכע? קאנטרא ביאלער, סולמאן קאנטרא מינצבערג און בעת עס האט גערעדט א יודישער סאציאליסט האבען די יודישע בורזשוועזישע ראטמענער אינגאנצ הערליך געמאכט צווישענרופען, פערקערט, דאס גערעדט א ראטמאן פון די בירגערליכע יודישע פראקציעס, האט בעת די סאציאליסטען געהאלטען און אויך מאכען צווישענרופען. עס האבען דערביי נישט געפעהלט קיין קאמישע מאמענטען פון וואס וואיעוואדזקי אין חברים האבען שטארק אנגעקוואלען.

* * *

די זיצונג ווערט געפירט אונטער'ן פארזיץ פון ראטמאן אדוו. ליכטענפעלד.

דאס ערשטע ווארט אין דער דעבאטע נעמט דער ראטמאן פון די דעמישע בירגערליכע קליקאר, וואס האלט א קורצע רעדע און ערקלערט, צום סוף, אז זיין פראקציע וועט זיך בעציהען זאכליך צום בודזשעט.

דאן נעמט דאס ווארט ראטמאן קאוואלסקי (פפ"ס), וועלכער ענטפערט אפ אלע רעדנער פון דער אפאזיציע אויף זייערע פארוואורפען צום שטאטישען בודזשעט. איהר ווארפט אונז פאר, זאגט דער רעדנער, אז מיר האבען געארבייט געטויט, אבער זאלען ציפערן רעדען די געזונדהייטס - אפטיילונג האט פאר די 4 יאהר פון דער קאדענץ פון פאריגען מאגיסטראט אויסגעגעבען אויף צו פערהיטען דעם געזונד פון דער בעפעלקערונג 37 טויזענד זל. בעת פאר 3 יאהר פון דער קאדענץ פון סאציאליסטישען מאגיסטראט איז אויסגעגעבען געווארען 51 טויזענד זל. דאס שטאטישע פערמעגען האט זיך פערגרעסערט מיט 19 מיליאן (די קאלאניע אין פאלעשיע), די קאנאליזאציע איז ווייטער אויסגעבויט געווארען אויף 304 טויזענד מעטער, עס זענען בעלויכטען געווארען 110 קולאמעטער גאסען א. א. וו.

דערביי רעכענט זיך ער רעדנער אפ מיט וואיעוואדזקי'ן און דערמאנט איהם די אמאליגע חטאים, מעשה בעדנארמשוק! צום סוף פערענטפערט ער נאך דעם מאגיסטראט דערמיט, וואס זיין טעטיגקייט ווערט בעגרענצט דורך דער אויפזיכטס-מאכט, אזוי אז אפילו א בעשטימטע קען דער מאגיסטראט נישט צוזוגען אהן הסכם פון דער וואיעוואדזשאפט, ביי אזוינע שמאלע ראהמען פון זעלבסט-פערוואלטונגס האט דער מאגיסטראט פערהעלטנסמעסיג פיל אויפגעטאן.

אויך וואיעוואדזקי האפט אויף דער לויה פון דער אינטעליגענץ מעהרהייט, דאן מוז איך איהם דערמאנען, אז ער וועט זיך אבער געהן בראש פון לויה-צוג (אפלאדיסמענטען לינקס).

רעדע פון ראטמאן מינצבערג

איך האלט פאר איבריג צו אנאליזירען יעדע פאזיציע פון בודזשעט. דער מאגיסטראט פיהרט דורך קאנסעקווענט זיין פרינציפ און מענה'ט אויף אלץ: נישטא קיין געלט. דער אינטעליגער „געזעגנונגס-בודזשעט" איז נישט רעאל. הגם איך בין מודה, אז די לאדזער סאציאליסטישע ווירטשאפט איז מיט א חומל העכער ווי אנדערשוואו, אבער איך וויל זיך אפשטעלען אויף איין מאמענט. אויפ'ן סיסטעם, וואס ווערט אנגעווענדעט לגבי דער יודישער בירגערליכער בעפעלקערונג, לגבי וועלכער איהר בענעהט

א גרויסע עוולה

מאכט א חשבון פון אייער געוויסען (א שטימע לינקס: איהר האט א געוויסען?) דאס יודישע שפיטאל געפינט נישט קיין שום פערשטענדניש ביים אינטעליגען מאגיסטראט. דאס שפיטאל איז געצוואונגען צו ליקווידירען איין שטאק — 60 בעטלעך שטעהען ליידיג, ווייל דער מאגיסטראט שיקט אהין נישט קיין קראנקען, ווען א יודישער קראנקער וויל ארויג קומען אין שפיטאל, מוז ער האבען א צייגניש פון מולמאנ'ען אדער ליכטענשטיינ'ען.

דאן רעדט מינצבערג וועגען דעם יודישען משוגעים-הויז, וועגען יודישען זקנים-הויז, וואו דער מאגיסטראט האלט אויס, זאגט ער, גאר 20 זקנים פון 180, בעת דאס קריסטליכע זקנים-הויז באקומט א יעהרליכע סובווענץ פון 250 טויזענד זל. דאן רעכענט דער רעדנער אויס אלע סובסידיעס פאר יודישע אינסטיטוציעס און זאגט, אז די סומען זענען לעכערליכע.

דער שטאט-פרעזידענט מאכט מינצבערג'ן א בעמערקונג, דערויף ענטפערט דער רעדנער: די גאנצע שטאט ווייסט, הער פרעזידענט, אז ווען עס וואלט געווען אפהענגיג פון אייך, וואלט יודען קיין עולה נישט געשעהן... צום סוף פערענדיגט ער מיט די ווערטער: איך געזעגען זיך מיט אייך.

צום ווידערזעהן ביי בעסערע ווירטשאפטליכע בעדינגונגען און א גרעסערער צאהל יודישע בירגערליכע ראטמענער.

די רעדעס פון די איבעריגע, יודישע ראטמענער וועלען מיר ברענגען מארגען.

טאג-קלאנגען

צו די לעבענס-מידע...

נאר וואס וואלט איהר זיך פון שטארבען?

ליבע ביידער, ס'איז א חידוש,
פיישטענס, נעמט זיך דאס לעבען —
דאכט איז ווינסען, איז נישט יודיש...

יא, ריווים: ס'איז ווינט און פינסטער
אין עס בלאזט פון אלע זייטען,
אויפגעשטאנען פאר'ן יודען
זענען בייזע, שווערע צייטען...

יא, ב'ווים, עס איז א קריזיס,
און דער קאפ — ער ווערט צובראכען.
נאר א יוד — ער טאר גוט צווייפלען,
האבען דארף א יוד בטחון...

אמת טאקי שווער צו לעבען
און פער'סמ'טער „אטמאספערע"
פארן פיסען ברויט פערקויפט מען
די נשמה, ליבע און עהרע...

נאר דאס לעבען איז א שלאכט-פעלד,
קעמפען מוז מען אהן א שיער,
ווער אליין אנטלויפט פון לעבען,
יענער איז א דעזערטיר...

און בכלל, וואס איז דער שכל
שטארבען, און פערלאזען אלעם?...
ס'איז די וועלט דאך פארט א שענע,
כאטש עס הערשט א גרויסער דלות...

גראַט-קאַלי

ראדיא פראגראם

דינסטאג 16 פעברואר

לאדז (233,9) 11.45 פוילישע פרעסע שטימען, 11.58 שעה-צייכען און פארלעזען פון טאג-פראגראם, 12.10 גראמאפאן-פליטען, 1.15 פארטראג, 3.45 געלד בערזע און קאמוניקאט פאר שיפער און פישער, 3.50 פראגראם פאר עלטערע קינדער, 4.20 פארטראג. 4.40 גראמאפאן-פליטען. 5.10 פארטראג. 5.35 פאפולערער סימפאנישער קאנצערט פון ווארשאווער פילהארמאניע, 6.50 פערשידענעס, 7.15 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס און אינדוסטרי קאמער און פארלעזען פון פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג, 7.30 פילם קאלענדאר. טעאטער רעפערטואר און גראמאפאן-פליטען, 7.45 ראדיא פרעסע זשורנאל. 8.— פעליעטאן, 8.15 יובילעאום קאנצערט צוליב דער 30 יעהריגער עקזיסטענץ פון ווארשאווער פילהארמאנישען ארקעסטער (טרי פון ווארשא). 10.40 ביילאגע צום ראדיא פרעסע זשורנאל, ווי אויך וועטער און פאליציי קאמוניקאטען, 10.50 טאנץ מוזיק פון ווארשא.

באהן-קאטאסטראפע
הינטער ווילנע

(§) נעכטען ביינאכט איז פארגעקומען א באהן-קאטאסטראפע נעבען דער סטאציע קאלטא - פערוומישי, הינטער ווילנע.

דער לאקאמאטיוו און 6 משא-וואגאנען זענען שטארק בעשעדיגט געווארען און 2 באהן-ארבייטער זענען פערוואונדעט געווארען.

אויפ'ן ארט איז באלד ארויסגעשיקט געווארען די באהן-פאנאטאָוועס און א אויספארשונגס-קאמיסיע, האט אונטערגענומען די אויספארשונג. מ'מיינט צו פעסטצושטעלען די סבה פון דער קאטאסטראפע. דער שאדען בעטרעפט עטליכע טויזענד זל.

הונדערטער יוד. סוחרים אין לאדז
האלטען ביי פערמאכען זייערע געשעפטען

(אג) דער צענטראלער סוחרים-פערבאנד (פעטריקאווער 10) פיהרט זייט א לענגערער צייט א פערצווייפעלטע אקציע אויסצופועל'ן אנ'אמנפראצענטען הנחות פאר די הורטאָוועניקעס, וועלכע פיהרען נישט קיין ריכטיגע ביכער, און וועלכע מוזען בין אוצט צאהלען צוויי פראצענט אומזאץ-שטייער. די דאזיגע אקציע איז זעהר בעשווערט, ווייל אין די מאסגעבענדע קרייזען הערשט א מעורענג באין אופן נישט אנטקעגנצוקומען די בוטעס פון די סוחרים.

דער צענטראלער סוחרים-פעראיין האט צוליב דעם בעשלאסען אינטערצונעמען אנ'אינטערוועוענץ און פינאנץ-מיניסטעריום און ווארשא און אנטווייזען אויף די פאטאלע פאלגען פאר'ן לאדזער סוחרטום, אויב די בוטעס פון די הורטאָווניקעס, וואס פיהרען נישט קיין רעגולערע ביכער וועלען נישט בעריקזיכטיגט ווערען, דאן דראָהט הונדערטער יודישע סוחרים צו פערמאכען זייערע געשעפטען.

פאפיערניקאוו-אוועניו
איונגע, פאר לאנד-הענטשאפט

מארגען: מיטוואך 8 אווענד וועט פארקומען אין לאקאל פון געוו. פאר לאנדווירטשאפט (וואָלטשאנסקא 35) א גרויסער אווענט. געווידמעט רעם יודישען ליד, דער בעקאנטער יונגער דיכטער יעקב פאפיערניקאוו וועט דערען וועגען זיינע "רייזע-איינדרוקען" פון פאלעסטינא, סוריען, און ענגלאנד. צום סוף זענען פארקומען רעציטאציעס פון פאפיערניקאוו'ס לעצטע שאפונגען. דער אווענט זאגט צו זיין זעהר אינטערעסאנט.

גנבים אויסגעלעדיגט א שלאסעריי

(§) אויף ליפאווא 61 געפינט זיך א שלאסעריי, וואס געהער צו ישראל ראזענבוים.

נעכטען פריה, ווען ראזענבוים האט געעפענט די שלאסעריי, האט ער דערזעהען א שרעקליכע זאך: אין דער שלאסעריי האט געהערשט א אונארדענונג, די כלים און מאטעריאלען זענען געווען צעווארפען אויף דער פארלאנגע און די בויער מאשין האט געפעהלט.

די גנבה איז אויסגעפיהרט געווארען אויף א געהיימניספולען אופן, מחמת קיינער פון די לאקאטארען האט גארנישט געהערט מען זאל ארויספיהרען א מאשין.

וועגען דער גנבה האט דער געליטענער געמעלדען דער פאליציי.

יודיש טעאטער פילהארמאניע דירעק. א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער

היינט צוליב דעם קאנצערט ווערט נישט געשפילט

מארגען! ● א קאנקורס פון קאמיקער! ● 100 לאך א מינוט!

100 זלאטעס בעקומט דער וואס וועט נישט לאכען

ס'ווערט געשפילט די קאמישע אפערעטע מיט 24 נומערן געזאנג און טענץ

„די כלה פון 3 חתנים"

איינהייטס-פרייזען: פארטער 1 זל. באלקאן און גאלעריע 50 גר.

לאדזער טעאטער-עולם

גרייט זיך צו בעגריסען אונזער גרויסען גאסט דעם שענסטען אמעריקאנער בוי-קאמיקער

דזשעק רעכטצייט

אין זיין גרויסער שלאגער-אפערעטע

„יאנקעלע בוואט"

מיט 20 נומערן געזאנג און טענץ.

לעזט די ווייטערדיגע אנאנסען.

פילהארמאניע דער לאנג-ערווארטעטער קאנצערט פון בערימטען וואסא פריהארא.

—§—

היינט — קאנצערט
פון וואסא פריהארא

היינט 8.30 אווענד קומט פאר אין

ארבייטער פערזאמלונג פראטעסטירט
געגען די ארדנונג אין שפיטאל אויף זאגאיניקאווא

(§) נעכטען איז אין לאקאל אויף פעטריקאווער 64 פארגעקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון פעראיין פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען. אויף דער פערזאמלונג האט געהאלטען א רעפעראט דער סאנאטארישער רעפוטאט גאוולוק. שפעטער איז אנגענומען געווארען א בעשלוס זיך צו ווענדען צום ארבייטס-מיניסטער מיט א פראטעסט געגען דער ארדנונג, וואס הערשט אין שפיטאל אויף זאגאניקאווא גאס.

צום סוף איז אויסגעדריקט געווארען א דאנק דער לאדזער פרעסע, וואס פערנעמט זיך מיט דער לאגע פון די קראנקע אין דאזיגען שפיטאל און עס איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג.

באנקראט פון א גרויסער עקספארט-פירמע אין בזשעזשין

(אג) אין די לאדזער ווירטשאפטליכע קרייזען האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע די ידיעה וועגען באנקראט פון דער גרויסער בזשעזשינער פירמע עמנואל יאקובאוויטש, וועלכער האט זיך פערנומען מיט עקספארט און גרויסען מאסשטאב פון קאנפעקציע סחורות קיין ענגלאנד.

די לעצטע צאל פעראָרדנונגען פון דער ענגלישער רעגירונג האבען כמעט אינגאנצען אפגעשטעלט דעם עקספארט קיין ענגלאנד. די פירמע איז דערביי געשטעלט געווארען אין גרויסע צאהלונגס-שוועריגקייטען און מוז צוויי וואבען צורוק האט מוז אינגאנצען אפגעשטעלט די צאהלונגען. דער אינהאבער פון דער פירמע עמנואל יאקובאוויטש איז אנטלאפען קיין אויסלאנד, זיין פרוי, וועלכע איז געבליבען אין פוילען, לעגט פאר די בעלי-חובות 50% אויסצוצאהלען אין משך פון צוויי יאהר.

א ריהע לאדזער פירמען האבען פון דאזיגען באנקראט געליטען גרויסע היזקות.

דער געלד-דוחק איז א גרויסער, און די פאבריקאנטען זענען געצוואונגען צו פערקויפען די סחורות.

לאדזער עקספארט
געפאלען אויף 80 פראצ.

(§) דער עקספארט פון לאדזער סחורות האט זיך אין פאריגען חודש שטארק פערקלענערט, עקספארטירט איז געווארען 150,192 ק"ג סחורה פאר 273,235 זל. און פערגליכען מיט'ן חודש דעצעמבער איז דער עקספארט געפאלען אויף גאנצע 80 פראצ. און האט בעטראפען 5 מיליאן זל.

היינט — בעריכטס-פערזאמלונג
פון דער ציונ. ארגאניזאציע

היינט 8.30 אווענד ארדענט אין די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין איינענעם לאקאל (שרודמיעסקא 29) א פערזאמלונג, אויף וועלכער די מיטגלידער פון ציוניסטישען צ. ק. די ה"ה ד"ר מ. ברוידא, רעפ. ד"ר ראזענבלאט, משה לימאן, מיטגליד פון פארטיי-ראט, לאוונוק יאעל א. א. וועלען אפגעבען א בעריכט פון'ם 10. ציוניסטישען לאנד-צוזאמענפאהר, וואס איז ערשט פארגעקומען אין ווארשא.

—§—

פון גארן-מארק

(§) אויפ'ן באוועל-מארק, הויפט-זעכליך אויף זייד-גארן, בעמערקט זיך א אויפלעבונג צוליב'ן אנקומען פון זומער-סעזאן. טראץ דעם זענען די פרייזען נישט קיין פעסטגעשטעלטע, מחמת

די פערקויפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען אין פוילען.

געשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון לעאן גאלדמאן

(58-טע פארזעצונג)

קופער האט דאס גלייך בעמערקט.

ער איז אויפגעשפרונגען פון ארט און האט העפליך בעגריסט דעם אריינגעקומענעם.

— הער אינספעקטאר, — האט ער אויסגערופען, אריינקוקענדיג זיך אין איהם מיט אנ'אומרויהיגען בליק, — איך זעה אויף אייך, אז איהר ברענגט מיר עפעס וויכטיגע נייעס וועגען מיין פרוי.

דער אינספעקטאר האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

— יא, הער קופער, — האט ער געענטפערט, אבער ליידער ברענג איך אייך א שלעכטע נייעס.

קופער האט א ציטער געטון מיט'ן גאנצען קערפער, אנשפארענדיג זיך אין אנלעהן פון דער שטוהל.

— זאגט עס מיר שנעלער, הער אינספעקטאר, איך בין פארבערייט אויף אלץ. זאגט מיר, צי איהר האט ארעסטיר'ט מיין פרוי, צי איהר האלט זי ביים ארעסטירען אבער מאכט עס שנעלער און פייניגט מיך נישט מיט אט דער שרעקליכער אומזיכערקייט!

— ניין, נישט דאס, הער קופער, — האט דער אינספעקטאר געענטפערט, קוקענדיג מיט מיטגעפיהל אויף קופער'ן, פונקט ווי ער וואלט נישט דערעסט געוואלט צו ענטדעקען פאר איהם זיין שרעקליכען סוד. — איהר מוזט זיין גרייט צו הערען א שלעכטע בשורה. זעהר א שלעכטע בשורה!... אייער פרוי... לעבט נישט מעהר!..

— דערבארעמדיגער גאט! — האט קופער א געשריי געטון מיט א הייזעריג קול און אומזיסט האט ער זיך פערמיהט אמביציאזלאצען מיט זיין וועהטאג נישט ארויסצוווייזען זיין ערשיטערונג.

זוכענדיג מיט די הענד אנ'אנלעהנ פון דער שטוהל, איז ער שווער א פאל געטון ווי א טויטער אויף דעם פאָטעל.

— ווי גאט איז אייך ליב, הער קופער, קומט צו זיך — האט אויסגערופען דער איבערראשטער אינספעקטאר.

ערשט אין א צייט ארום, קומענדיג אביסעל צו זיך, האט קופער אויפגעהויבען זיין בלייך פנים צום פאליציי-אינספעקטאר גאזשעראווסקי.

— איהר האט נאך אלץ נישט געזאגט... וואו איז געשטארבען מיין פרוי... און וואס איז געווען די סיבה פון איהר... טויט? - האט ער געזאגט מיט א געבראכענעם שטים.

— דערצעהל'ט האב איך אייך שוין געזאגט דאס ערגסטע, הער קופער, — האט גאזשעראווסקי געענטפערט, — איך האב אייך אבער נאך נישט געזאגט. אז מען קען האבען א האפנונג, אפילו א זעהר שוואכע האפנונג, אז אייער פרוי לעבט!

— רעדט שנעלער! פאר יעדען ווארט וועל איך אייך דאנקבאר זיין ביז'ן טויט! — האט קופער אויסגערופען און אויף זיין בלייך פנים האט זיך בעוויזען א שטראהל פון פרייד און האפנונג.

— איהר דארפט נישט ערווארטען צופיל, כדי איהר זאלט נישט שפעטער האבען קיין דורכפאל, - האט גאזשעראווסקי דערמאנט.- העכסטוואהרשיינליך אין א האלבע שעה ארום וועל איך אליין וויסען אלץ גענוי. הערט אויס אלץ דייטליך און איהר וועט פערשטעהן וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

היינט אין דער פריה האבען מיר בעקומען א מיטטיילונג, אז נעבען דער גלאכויו הינטער ווארשא האט מען געפינען...

— גרויסער גאט, דעם קערפער פון מיין פרוי!...

גאזשעראווסקי האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

— ניין, נישט אייער פרוי, נאר א קינד. און אויב איך האב קיין טעות נישט, איז עס דאס קינד פון אייער ערשטער פרוי. אבער הערט ווייטער. די פעריגע ענטדעקונג האט מיך שטארק בעאונרוהיגט. מערס, ווען איך בין נאך פריהער דערגאנגען, אז אייער פרוי האט זיך אויסבעהאלטען א לענגערע צייט אין דעם הויז פון א געוויסער פרוי קראנט און פון דארט איז זי פערשוואונדען אהן א שפור. עס איז מיר גלייך געקומען אויפ'ן זין, אז דאס דאזיגע טויטע קערפער'ל שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער פערלוירענער, און דאס, וואס איך האב ווייטער געהערט האט בעשטעטיגט מיין מיינונג. נישט בלויז די בוכשטאבען אויפ'ן העמדעל פון קינד, נאר אויך די אויספארשונג, וואס איך האב באלד אונטערגענומען אויפ'ן ארט, האט געוויזען, אז איך האב נישט קיין טעות. איך בין געוואויר געווארען פון די איינוואוינער פון דארף און פון די אייבערשטער פון פאליציי, אז מיט עטליכע וואכען צוריק איז עפעס א יונגע פרוי אריינגעפאלען אין וואסער פון דער בריק, צוליב דעם, וואס א ברעטעל האט זיך איינגעבראכען. די אומגליקליכע האט מיט א פערצווייפעלט געשריי און מיט צעשויבערטע האר גערופען הילף און האט געוואלט לויפען ווילד אויפ'ן פעלד. אויפ'ן וועג האט זי געטראפען ארבייטער, וואס זענען געגאנגען צו דער ארבייט אין דער ציגעלניע און די האט זיי דערצעהלט, אז צוליב דעם, וואס דאס בריקעל האט זיך איינגעבראכען, איז איהר ס'קינד דערטרונקען געווארען. די ארבייטער האבען זיך ענערגיש גענומען זוכען דאס קינד אבער אהן ערפאלג.

די אומגליקליכע מוטער, וועלכע האט איבערגענעכטיגט אין א פויערשער כאטע די נאכט, איז באלד צומארגענס פערשוואונדען געווארען. אין צווייטען טאג האבען די כוואליעס פון שטראם ארויסגעווארפען אויפ'ן ברעג אין זעלבען דארף דעם טויטען קערפער פון א דערטרונקענער, אין וועלכען די איינוואוינער האבען דערקענט יענע אומגליקליכע מוטער. דאס, וואס די מוטער האט געזוכט דעם טויט אין דעם זעלבען שטראם, אין וועלכען איהר קינד איז אומגעקומען איז געווען פערשטענדליך. קיין שום דאקומענטען האט מען נישט געפינען ביי איהר און מען האט זי בעגראבען אויפ'ן קריסטליכען בית עולם.

דא איז דער פאליציי אינספעקטאר שטיל געווארען. עס איז איינגעטרעטען א וועהטיגליכע שטילקייט, וואס איז בלויז איבערגעריסען געווארען פון קופער'ס זיפצען.

— ווייטער! ווייטער! דערצעהלט ווייטער! — האט ער זיך ענדליך אנגערופען - איהר האט דאך געזאגט וועגען עפעס א האפנונג... די האב איך בלויז אין זין און איך וויל האפען, אז איהר נארט מיר נישט.

(פארזעצונג קומט)

די יודען אין יאַפּאַן

(ענדע פון זייט 1)

גאַנצען מיליאָן, די בעפעלקערונג פון יאַפּאַן שטייגט ביי היינטיגען טאָג אַריבער 90 מיליאָן.

נישטאָ קיין איינציגע פרייער ערד און אפילו וואַסער, וואו ס׳זאָל נישט שוועבען און גריבלען פון מענשען. פיל הונדערטער טויזענטער מאַנסלייט, פרויען און קינדער לעבען אַף זייער גאַנץ לעבען אויף שיפלעך אין די טייכען און ברעגעס פון ים. האַלטען אין איין אַרומוואַנדערן אויף די שיפלעך פון איין אָרט אויפ׳ן אַנדערן.

ביז אַזאַ מין געדיכטקייט און שטיקעניש איז אונמעגליך צו רעדען וועגען איינוואַנדערונג.

דאָס ביסל יודען, וועלכע געפינען זיך אין די גרעסטע שטעט פון יאַפּאַן ווענען מעהרסטען בעצאַמטע און פאַרשטעהער פון די פערשידענע רעגירונגען, בענק און האַנדעלס־הייזער, איינגענמער פון אימפּאָרט־און עקספּאָרט־געשעפטען! קאָמיסיאָנערען און עקספּעדיטאָרען ווי אויך אויפקויפער און אַגענטען פון אויסלענדישע פירמעס. קיין אַרבייטער און האַנדווערקער צווישען די איינוואַנדערער איז כמעט נישט בנמצא, די אַרבעטס־געזעצגעבונג אין יאַפּאַן גיט די מעגליכקייט אויסצוטייטשען און געפונען געוויסע דריידלעך, אַז פאַר׳ן איינוואַנדערער זאָל לחלוטין זיין אונמעגליך צו קענען שטעלען זיך אַרבייטען ביי געוויסע פאַכען, אַפילו ווען אַזוינס זאָל זיך פאָדערן אין געוויסע אַרבייטס־צווייגען.

דער קליינער יודישער ישוב און די עטליכע גרויסע שטעט פון יאַפּאַן טיילט זיך אויף דריי קאַטעגאָריעס: אויסלענדישע יודען (פראַנצויזישע, דייטשע, ענגלישע א. א. וו.) אַראַבישע יודען פון באַגדאַד, אינדיען און דרום־כינע, און רוסישע יודען. יעדע קאַטעגאָריע לעבט אָפּגעזונדערט און די איינציגע זאַך, וואָס זיי פעראייניגט איז אין די גרויסע יום־טובים אין שוהל.

די רוסישע יודען איז דער שארית הפליטה פונ׳ם יודישען ישוב, וועלכער האָט עקזיסטירט אין יאַפּאַן פאַר דער גרויסער קאַטאַסטראָפע פון סעפּטעמבער 1923, ווען די שטאָדט יאָקאָהאַמאַ, וועלכע האָט געהאַט אַ יודישען קיבוץ פון עטליכע הונדערט מענשען, איז כמעט אינגאַנצען חרוב געוואָרען.

די גרעסטע שטעט פון יאַפּאַן זענען אַ געמיש פון אַלטען מיטלעלטערישען אַזיאַטישען אָריענט מיט דער היינטיגער אייראָפּעאישער טעכניק און קולטור. די מיניאַטורע הייזלעך אָן פענסטער, די וועגעלעך פון דינע ברעטלעך, די לאַנגע קימאָנאָס און הילצערנע שטעק־שיך, דאָס אַלץ גיט ייאַלד אָנצוהערעניש דעם אָנקומענדען אייראָפּעער, אַז ער דאַרף אַרויסוואַרפען פון קאָפּ דעם מינדסטען געדאַנק וועגען אַרבייטס־מעגליכקייטען און חיונה אינ׳ם לאַנד פון „רויטען מאָרגען.“

יאַפּאַנישער שפּיאָן אין רוסישן גענעראַל־שטאַב

ס׳געמען זיך אונזערע מפלות אויפ׳ן פראָנט — ביטע זעהר — דער רוסישער זעלנער איז אַ וואונדערבאַרער העלד, אָבער די נאַטשאַלסטוואָ טויג אויף כפרות — האָט שטאַבס־קאַפּיטאַן ריבניקאָוו מיט אַ הייזעריגע שטים גערעדט — מ׳גנב׳עט, מ׳שפּיעלט אין קאָרטען, האָבען זיך אַריינגעשאַפט געליבטע הינטערן פראָנט.

— הער גענעראַל — האָט דער רעפּ'רטער נישט נאָכגעלאָזען — איהר האָט אונז געהאַלטען און דערצעהלען וועגען דעם, ווי אַזוי מ׳האָט דורכגע־

(ענדע פון זייט 3)

פיהרט די אויסשפּיר־אַרבעט אין מאַנדזשוריע.

— אַהאַ, וועגען די מיליטערישע לאַנדמאַפּעס, יאַ, אמת, דער קאָפּ ביי מיר איז עפּעס נישט אויפ׳ן אָרט. אַ ביסעלע די מאָס איבערגעכאַפּט... איז אַט, אַ הערט־זשע. האָט מען אַראָפּגעשיקט אַ רוסישען פּאָלקאָווניק פון גענעראַל־שטאַב אַראָפּצונעמען מאַרשרוט־קאַרטעס פון די געגענדען אין מאַנדזשוריע.

דער פּאָלקאָווניק האָט מיטגענומען אַ הינדערט קאָזאַקען צוליב געקליבענע העלדען, און אַ דאָלמעטשער, אַ כינעזער. פאָהרען זיי אַזוי אין דער ברייט פון פעלד און קומען אַריין אין אַ דאָרף.

— ווי הייסט דאָס דאָרף? — פרעגט דער פּאָלקאָווניק. דער דאָלמעטשער שטומט ווי אַ פיש.

— העי חברה, גיט איהם אַ נעם אין דער אַרבייט — שרייט אויס דער פּאָלקאָווניק צו די קאָזאַקען.

די העלדישע קאָזאַקען האָבען דעם דאָלמעטשער גוט צוזעצט געמאַכט מיט די נאַהייקעס. דער דאָלמעטשער האָט באַלד בעקומען לשון און האָט אַרויסגערעדט דאָס ווערטיל „ביטונדו“ (אויף כינעזיש הייסט עס „איך ווייס נישט“).

— אַהאַ די הינטישער זוהן. די רעדסט שוין! — דער פּאָלקאָווניק האָט באַלד אויף דער מאַפּע פערצייכענט: דאָרף ביטונדו.

דער פּאָלקאָווניק פאָהרט ווייטער מיט זיינע קאָזאַקען און זיי קומען אַריין אין אַ צווייט דאָרף און ווידעראַמאָל די זעלבע געשיכטע. דער דאָלמעטשער זאָגט „ביטונדו“ און דער רוסישער פּאָלקאָווניק פערצייכענט ווידער אויף דער מאַפּע: „דאָרף ביטונדו“. אַט אַזוי ווי איהר הערט, האָט דער פּאָלקאָווניק פערצייכענט אויף דער מאַפּע צעהן נעמען פון דערפער מיט „ביטונדו“.

די גאַנצע צייט, וואָס דער שטאַבס־קאַפּיטאַן ריבניקאָוו האָט דערצעהלט זיינע אנעקדאָטען, האָט שטשאַווינסקי פון אי. ם די אויגען נישט אַרונטערגעלאָזען, ער האָט דעם אָפיצער בעטראַכט פון אַלע זייטען, און פּראָפיל איז זיין געזיכט געווען עטוואָס אַ קאַלמיקישע, אַנ׳אָפּגעבוריצנטע פון דער זון.

(פאָרטזעצונג קומט)

פון דער ווינטער־אָלימפּיאַדע

דער בעקאַנטער סקי־לויפער ר י ד י מ אַ ט לויפט דורכ׳ן ציל.

8־טוּנג!
דאָס
לאָדזער
טאָגעבלאַט
בעקומט מען טעגליך 6 אַ זייגער פרי
אין אַלע באַהן־קיאָסקען
(„Ruch“)

פאַבריק מעבעל פון מאָדערן
„TEKTON“ Sp. z o.o.
„נאַרוטאָוויטשאַ 6 טעל. 227-95
עמפּפעהלט מעבעל פון ערשטקלאַסיגע פאַרטען פון איידעל־האָלץ און שעהנע מאָדערנסטע פאָרמען
נידריגע פּרייזען!

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Łodzi Nr. 439 wciągnięto dnia 30 stycznia 1932 roku następujący wpis: „Spółdzielcze Wydawnictwo „Elte" spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami w Łodzi", Łódź, ul. Piotrkowska 16. Członkowie spółdzielni odpowiadają za zobowiązania tejże do wysokości zadeklarowanych udziałów. Przedmiotem działalności spółdzielni jest organizowanie i wydawanie wszelkiego rodzaju czasopism, nakładów oraz wykonywanie innych robót drukarskich, jak również zakładanie przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych w zakres wydawnictwa wchodzących. Udział członka wynosi 50 złotych i jest płatny jednorazowo przy przystąpieniu do spółdzielni. Zarząd stanowią: Dawid Blajwajs, Zawadzka 27 i Izrael Josif Berliner, Gdańska 31 obaj z Łodzi. Czas trwania spółdzielni jest nieograniczony; wszelkie ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczane w czasopiśmie „Lodzer Tageblat"; zarząd składa się z 2 członków; oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają i w jej imieniu podpisują dwaj członkowie zarządu łącznie; likwidacja spółdzielni, przeprowadzona będzie zgodnie z ustawą o spółdzielniach.

Dnia 1 marca r. b. o godz. 7-ej pp. odbędzie się w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej Nr. 46 w pierwszym terminie

DOROCZNE OGOLNE ZEBRANIE

członków Centralnego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór prezydjum, 2) Zatwierdzenie bilansu i sprawozdanie Zarządu z działalności: a) Stowarzyszenia, b) Bibljoteki, c) Banku, d) Łódzkiego Głosu Obywatelskiego, 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za rok 1931, 4) Budżet na rok 1932, 5) Sprawozdanie z działalności przedstawicieli Stowarzyszenia w Towarzystwie Kredytowem, 6) Wybory członków Zarządu i kandydatów na miejsce ustępujących, 7) Wybory członków Komisji Rewizyjnej, Sprawy podatkowe, 8) Sprawa kanalizacyjno-wodociągowa, 9) Wolne wnioski.

Zarząd Centralnego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruch. m. Łodzi i Wojew. Łódzkiego w Łodzi.

UWAGA: W razie nieprzybycia w powyższym terminie wymaganej statutem liczby członków, Ogólne Zebranie odbędzie się w drugim terminie w dniu 10 marca i będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych.

קלאַנג־קינאָ
ZACHĘTA
זגיערזשער־גאַס 26.
היינט און ווייטערדיגע טעג!
אַ הערליכע ליבעס דראַמע, דער שענסטער פילם פון היינטיגען סעזאָן, וואָס שטייגט איבער דעם פילם „ליבעס פּאַראַדע“ פון בעריהמטען רעזשיסער ערנסט לוביטש — א. ג.
„מאַנטע קאַרלאָ“
אין די הויפּט־ראָל:
Jeanette Mac Donald
אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און חגאות 12 אַ זייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

אַ שותף ווערט געזוכט
טיכטיגער פאַכמאַן זוכט אַ שותף אַ קאַפּיטאַליסט איינציאָרדנען אַ גלאַז־שלאַפעריי אין פּוילען. פיר בליי־גלאַז צום עקספּאָרט. ס׳ווערט געבעטען אָפערטען אָפּצוגעבען אין די דייטשע שפּראַך אונטער „גלאַז־שלאַפעריי“ 4636
An Piras, Annonsenbüro
Reichenberg, Tschechoslovakei.

ס׳ווערט געברויכט אַ יונגעל
פון 15-16 יאָהר אין אַ פאַרבען־געוועלב
בזשעזשינער 87.

2 פאַרצעלען
אין פּאַדעמביע
טראַמווי־סטאַציע שושין־וואַלד, אויף גינסטיגע בעדינגונגען זאָפאָרט צו פערקויפען.
צו ערפראַגען: טעלעפאָן 210-10.

אַקליידי געוועלב
זאָפאָרט איבערצוגעבען
ביי ק. בערו, לימאַנאָווסקיעגאָ № 78

[illegible] 10 [illegible]
אויפ׳ן יאָהר 1932
[illegible]

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אַפילו דעם וואָס קען נאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.
זאַוואַדזקאַ 19 ו׳ שעה פר.

דיבּוּר קשה לעינא
וקשה לראש (נדרים מ׳)
טון דאַרף מען און ניט רעדען!
אַלע יודען ערלעדיגען דעריבער זייערע רעכטס־ענינים נאָר אין דעם אונטען אָנגעגעבענעם ביוראָ, וואו ס׳ווערען רעדאַגירט און ערלעדיגט לויט׳ן אוסטאַווו: פּאַדאַניעס אין שטייער און מיליטער־ענינים, סקאַרגעס און אַפּעלאַציעס אין ציווילע־קאַרנע ספּראַוועס ווי אויך פר. שותפות־אַקטען, דזשערזשאַוועס, ווילאַנטשעניעס א. ז. וו. קלויזולעס און זאַגוואַ־פּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען.
דאָס ביוראָ שיקט אַרויס: מאָניטען, רעדאַגירט אין געהעריגען טאָן, וועלכע ברענגען אַ געזיכערטען ערפאָלג.
ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר אינקאַסאָ פון פּראָטעסטירטע וועקסלען און אָפענע חובות אויך אויף דער פּראָווינץ ביי דער מיטבעטייליגונג פון רוטינירטע און ענערגישע אינקאַסענטען.
רעכטס־קאָנסולענט
י. ח. בּוזין, לאָדז, אָגראָדאָוואַ 3
טעל. 191-43

טוּר־ און קאַרט־לאַגער
Sz Maroko
לאָדז, באַוואַמיעסקאַ № 2
פראַנט 1־טער שטאָק, טעל. 159-48.
עמפּפעהלט צום הערבסט און ווינטער סעזאָן אַ גרויסען אויסוואַהל פון די נייעסטע אין בעסטע דאַמען־ און הערען־שטאָפען
בעמ.: פאַר שניידער ספּעציעלער ראַבאַט

פערלאַג ח. בּרושאַוּ
עס איז ערשינען אַ ניי בּוך
פון יואל מאַסטבוים
ציגיינער־פּלייט
אין בוך קומען אַריין אַ רייע נייע שאַפונגען, וואָס דער דיכטער האָט פאַר די לעצטע צייטען אָנגעשריבען
Kultur-Liga, Leszna 42

טיול־גאַרדינען
מיט פילעי לעצטע מאָדע פיהרט אויס בילינ ליוויוס. זאַוואַדזקאַ 27, לינקס 2־טער שטאָק.

עברי דורך 3 חדשים
פון א. ב. ביז עברי און דאַווענען דורך 3 חדשים ווערט געלערנט מיט קינדער פון 4 יאָהר אָן. דורך מלמדים ספּעציאַליסטען אינ׳ם בעוואוסטען רעליגיעזען
גן־ילדים פרעבעל־שול
ביים בית־ספר „תורה ודת“
פּלאַץ וואָלנאַשטשי (נייע־שטאָט) 6
קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אַ היים־געפיהרט דורך אַ ספּעציעלען מענש. איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען פון 11–1 פריה.

אונענטבעהרליך פאַר יעדען סוחר, פאַבריקאַנט, האַנדווערקער א. ז. וו.
Nowy Kodeks Postępowania Cywilnego
איינהייטליך פאַר אַלע טיילען פון פּוילען
בעאַרבייט פון דר. א. אַקערבערג און ריכטער פון לאָדזער קרייז־געריכט י. שרעטער לויט אַ מאָדערנעם אופן, צוגענגליך פאַר יעדען אינטעליגענטען מענשען.

יעדער מוז זיך בעצייטענס בעקענען מיט דעם נייעם געזעץ, כדי נישט צו זיין שפּעטער בע׳עולה׳ט.
דאָס בוך האַלט 620 זייטען גרויסען פאָרמאַט און קאָסט (געבונדען אין לייוונט) 23 זל.

דער ריכטער פון העכסטען געריכט פּראָפ. וו. מישעווסקי שרייבט אין נ׳ 27|31 פון „Gazeta Sądowa Warsz.“ די אויטאָרען האָבען מיט זייער ווערק דערגרייכט אַ סך־צעס צום נוצען פון דער גאַנצער יוריסט. וועלט.

דאָס בוך איז רעקאָמענדירט דורך אַלע פּרעזעסען פון די אַפּעלאַציע־געריכטען אין פּוילען.
דאָס בוך איז צו בעקומען אין:
„Dziennik Ustaw“, Warszawa, Długa 50
„Bibljoteka Prawnicza“ Warszawa, Senatorska 22
Red. wyd. „Kodeks Postępowania Cywilnego“ Łódź, Południowa 2
און אין אַלע בוכהאַנדלונגען.

אַבאָנעמענטס־פּרייז: פאַר 3 חדשים אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 דאָל.
אַנאָנסען־פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, [illegible] פאַר אַ מיליטעטער־שורה [illegible] 16 גר. פּריוואַט 24 גר., אין טעקסט 40 גר. פּריוואַט 60 גר. נעבען טעקסט 12 גר. פּריוואַט 18 גר.

Tłocznia. E. i W. Hamburskich, Łódź, Piotrkowska 16. Dzierżawca: M. B. Wein.
Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]